

Výzkumy a analýzy zpravodajství (obj. Česká televize, Praha).

č. zakázky: 2266; č. OBJR: 22201637 a 22201638.

Zpravodajský pořad Události
analýza živých vstupů k ruské invazi
na Ukrajinu (3/2022)

Doc. PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D.

Mgr. Karel Svoboda, Ph.D.

Plzeň a Praha

červenec 2022

Doc. PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D., *politolog a mediální analytik, působí na Západočeské univerzitě v Plzni*, e-mail: <premekrosulek@gmail.com>.

Mgr. Karel Svoboda, Ph.D., *rusista, politolog, působí na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy*, e-mail: <karlsvoboda@seznam.cz>.

ANOTACE:

Text analyzuje živé vstupy (alternativně též ŽV) redaktorů/redaktorek a moderátorů/moderátorek v hlavní zpravodajské relaci pořadu Události veřejnoprávní České televize (ČT) v měsíci březnu 2022, které se týkají ruské invaze na Ukrajinu. Tato analýza je zaměřena na klíčové aspekty zpravodajství týkající se důvěryhodnosti, relevance, objektivity, vyváženosti, nestrannosti; dále zkoumá živé vstupy na bázi osy neutralita-pozitivita-negativita a neopomíjí ani vizuální stránku analýzy a další významné atributy týkající se tohoto segmentu (živé vstupy) zpravodajství.

Klíčová slova: *analýza; Události; zprávy; živé vstupy; obsahová analýza; kvantitativní; kvalitativní.*

RESUME:

The aim of this text is to analyze live coverage of Russia's war in Ukraine televised in the main TV evening News „Události“ (Events of the Day) in March 2022. This analysis is focused on crucial aspects of the news as on their trustworthiness, relevance, impartialness, equilibrium and it further analysis live coverage news on the axis neutrality-positivity-negativity and is not ignoring visual analysis of these news and other important attributes of this segment (live coverage) of the news in the Events of the Day programme.

Key words: *analysis; Události; news; live coverage; content analysis; quantitative, qualitative.*

V Praze a Plzni dne 31.7.2022

OBSAH

Úvod	6
Co budeme zkoumat?.....	8
Legislativní rámec, na jehož základě budeme analyzovat.....	10
I. Obecné principy.....	12
Širší kontext.....	12
Stopáže živých vstupů	13
Živé vstupy – sumarizace.....	13
Místa živých vstupů	14
Tři hlavní tematické okruhy živých vstupů	15
(1) Boje na Ukrajině.....	15
(2) Imigrace z Ukrajiny.....	16
(3) Mezinárodní souvislosti	17
Hlavní témata živých vstupů (frekvence slov a spojení).....	18
Vizuální dimenze	19
Headliny v rámci živých vstupů	20
Ilustrativní záběry (videa, fotografie, mapy)	21
Negativa – pozitiva – neutralita	23
II. Redaktoři a redaktorky.....	25
Úvod	25
Témata živých vstupů.....	27
Pozitivní – negativní – neutrální.....	28
Užívání zdrojů	29
III. Moderátoři a moderátorky.....	31
IV. Shrnutí a doporučení.....	35
Obecné záležitosti	35
Redaktoři a redaktorky.....	37
Moderátoři a moderátorky	38
Závěr (nejpodstatnější v několika bodech).....	38
Příloha	40
Tabulka č. 5: Živé vstupy – podrobný přehled.....	40
Události z ruské invaze na Ukrajinu.....	47
Bibliografie	50

ÚVOD

Tato analýza je smluvním výzkumem (dále jen analýza), kterou si objednala Česká televize (dále jen ČT), zhotovitelem mediální analytik Doc. PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D., který též působí na Západočeské univerzitě v Plzni a odborník na ruská a ukrajinská studia PhDr. Karel Svoboda Ph.D. působící na Institutu mezinárodních studií Univerzity Karlovy v Praze. Cílem této analýzy je zhodnotit živé vstupy (alternativně ŽV) redaktorů a redaktorek (v obecné rovině dále jen redaktoři) a moderátorů a moderátorek (v obecné rovině dále jen moderátoři) ČT v hlavní zpravodajské relaci Události ČT zaměřené na invazi armády Ruské federace na Ukrajinu. Analýza zahrnuje ŽV redaktorů a moderátorů na Ukrajině a též v užším kontextu na slovensko-ukrajinském a polsko-ukrajinském pomezí a dále ŽV redaktorů a moderátorů v Polsku a jiných zemích včetně České republiky, pokud se explicitně týkaly klíčových aspektů ruské invaze na Ukrajinu. Pokrývá časové období měsíce března 2022.

* * *

BBC definuje zprávy jako *“žurnalistiku založenou na faktech, buď pozorovaných a přímo ověřených samotným reportérem, anebo oznámenou a ověřenou z důvěryhodných zdrojů”* (BBC, 2022). Kvalitní žurnalistika je podle BBC založena na zprávách, které jsou nestranné, přesné, nezávislé a férové (BBC, 2022). Ve své analýze vycházíme z rozšířené koncepce zprávy jako *“zprávy o nedávných událostech”* (Meriam Webster, 2022) či jako *“informaci, která je zveřejněná v novinách a vysílá se v rozhlase a televizi.”* (Collins Dictionary, 2022). Zprávu vnímáme nevyhnutelně též jako sociální konstrukt determinovaný „nevědomými strukturami“ v dobovém kontextu (Tandoc, Lim, Ling, 2017: 4). Vycházíme z předpokladu, že neexistuje neideologický a zcela nestranný systém výběru zpráv a zpravodajství, což by ale na druhé straně nemělo vést v praktickém konání k rezignaci na nestrannost, nepředpojatost a objektivitu ve zpravodajství. Vycházíme dále z toho, že jisté diskurzivní zkreslení zpráv může způsobit výběr jazyka, dikce, archivních a ilustračních záběrů a též vizuál včetně volby titulků (*headlinů*). ŽV, označovaný malou, ale zřetelnou červenou ikonkou „živě“, považujeme v souladu s Barborou Osvaldovou a Janem Haladou za „specifický produkt rozhlasového a televizního vysílání“ se schopností médií „simultánně snímat a dálkově přenášet zvukové a audiovizuální informace o aktuální události, kterou může sledovat libovolný počet příjemců v časovém souběhu s vývojem události. Umožňuje posluchačům a divákům, aby se stali bezprostředními účastníky

a očitými svědky důležitého společenského, kulturního a sportovního dění, a to v okamžiku jeho průběhu nebo později ze záznamu“ (Halada, Osvaldová, 2017: 192).

Patrně první válkou, na jejíž vypuknutí a průběh měla velký vliv média, tzv. žlutý tisk, byla americko-španělská válka (1898). Válka ve Vietnamu je pak označována za první televizní válku (Mandelbaum, 1982). Zatímco v roce 1963 bylo ve Vietnamu na 20 amerických novinářů, tak v roce 1968 zde bylo již 637 zahraničních korespondentů z USA. Vzhledem k tomu, že se jedná o první válku před masmédií a zároveň válku, kterou armáda USA prohrála, hovoří se logicky o vlivu novinářů v této válce na veřejné mínění v USA (Taylor, 2003: 269). Globální rozmach kabelové a satelitní technologie souvisí s nástupem Cable News Network (CNN) v 80. letech 20. století. CNN iniciovala novou éru ve zpravodajství a publicistice založenou mimo jiné na principu *hic et nunc* (tady a teď). Nejpozději ve Válce v Zálivu v roce 1991 se CNN stala celosvětovou inspirací pro zpravodajství 24/7, kdy významnou roli sehrává též ŽV umožňující redaktorovi hlásit se s autentickým svědectvím o významných událostech v reálném čase přímo z místa dění. Množství odborné i laické literatury o efektech CNN, FOX News a Al-Džazíra svědčí o nemalém společenském významu, vlivu a odpovědnosti médií a redaktorů při informování o dění z válečných konfliktů. S rozmachem internetu a sociálních sítí význam ŽV ve vysílání neochabl, jeho relevance s možnostmi zpětného přehrávání a šíření kyberprostorem naopak ještě stoupl. Tato éra je mimo jiné spojena s fenoménem ryze státních médií typu Russia Today (později jen RT) anebo Sputniknews usilujícími o prosazení pohledu svého (v tomto případě ruského) pohledu na události, nikoli objektivitu. To spolu se sofistikovanou sítí dezinformačních médií a nevyhlášenou hybridní formou válčení vede ke zcela novým nárokům na veřejnoprávní zpravodajství v demokratických společnostech se týká též ŽV.

Objektivita představuje snahu o maximální přiblížení jejího popisu realitě. Nelze ji ztotožňovat s mechanickým aplikováním ryze aritmetického principu „*c'est cinq minutes pour Hitler, cinq minutes pour les juifs*“. Namísto výrazů typu „ukrajinská krize“, „konflikt na Ukrajině“ či „rusko-ukrajinský konflikt“ explicitně užíváme pojmosloví jako „invaze Ruské federace na Ukrajinu“, neboť jsme přesvědčeni, že současné ruské „angažmá“ na Ukrajině je v hrubém rozporu s mezinárodním právem, například Chartou OSN, která členským státům zapovídá „použití síly jak proti území celistvosti nebo politické nezávislosti kteréhokoliv státu“ (Charta OSN, čl. 2(4) a Budapešťského memoranda z roku 1994, kdy se Ukrajina vzdala jaderného arzenálu výměnou za bezpečnostní garance ze strany Ruské federace a dalších zemí. Navíc existuje řada dalších důvodů vycházejících z historických reminiscencí, soudobých sociálně-vědních normativních teorií včetně spravedlivé války (Rosůlek, 2008) jako

i související reality na bojištích na Ukrajině včetně mezinárodně-politických reálií, kdy Rusko podpořily jen diktátorské režimy v Bělorusku, Eritrei, Severní Koreji a Sýrie, pro které proruský narativ konfliktu odmítáme jako irelevantní z hlediska posuzování objektivitu, nestrannosti a vyváženosti. Ani to ale neznamená, že by o ruských a proruských postojích neměla ČT pravidelně informovat a už vůbec netvrdíme, že by referování týkající se Ukrajiny a Ukrajinců mělo otevřeně přátelské.

Co budeme zkoumat?

Analýza zkoumá ŽV redaktorů a moderátorů přibližující širší kontext spjatý s invazí armády Ruské federace na Ukrajinu. Jmenovitě jde o ŽV v pořadu Události, „hlavní zpravodajské relaci České televize“, který přináší „souhrn nejdůležitějších událostí dne v ČR i ve světě“ (viz Ceskatelevize.cz).

Po nezbytném Úvodu (viz výše) zaměřeném na základní definiční rámec zpráv a zpravodajství, ŽV a problematiku médií ve válečných konfliktech včetně ŽV se soustředíme na rámcové východisko pro posuzování, kterými jsou platná legislativa v ČR a na mysl máme zejména *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů* (č. 231/2001), *Zákon o České televizi* (č. 483/1991), *Kodex ČT* z roku 2003¹ a etický kodex Asociace televizních organizací (ATO) z roku 2009, neboť ČT je členem ATO. Legislativní rámec nám poskytne základní kritéria pro posouzení důvěryhodnosti zpravodajství, jeho vyváženost, nestrannost, objektivitu, úplnost atp. Dále vycházíme z archivu Událostí (1.3.2022–31.3.2022) na ivysilani.cz a z textového korpusu dat z databáze IT Newton týkající se redaktorů a moderátorů vystupujících živě k různým aspektům invaze Ruské federace na Ukrajinu poskytnuté na naši žádost ze strany ČT.

V první fázi sledujeme kvantitativní aspekty, které poslouží jako odrazový můstek ke kvalitativní analýze. Nejdříve představíme pro celkový kontext stopáže ŽV v poměru ke stopáži, kdy se Události věnují dění na Ukrajině v širších souvislostech a dále poměru k celkovému času celých Událostí (vyjma 2.3., kdy v archivu chybí část pořadu Události, a proto jsme v tomto případě použili ke sledování a zjišťování časů videa z interního archivu ČT).

Posléze se věnujeme prezentaci absolutního počtu ŽV k ruské invazi na Ukrajinu v širších souvislostech. Počty ŽV redaktorů dále kategorizujeme separátně dle počtu vstupů z Ukrajiny, ze slovensko-ukrajinských a polsko-ukrajinských hranic a dále ze zahraničí a České

¹ Všechny výše uvedené zákony dostupné online zde: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>.

republiky. Toto vše dále rozčleníme i dle měst/míst, odkud ŽV redaktorů ČT zazněly. Výše uvedené nám umožní zhodnotit (ne)relevanci těchto míst, (ne)přiměřenost dnů a případně adekvátnost frekvence opakovaných ŽV.

V části věnované činnosti redaktorů ČT, kteří se na ŽV podíleli, rozdělíme jejich angažmá podle dnů a počtu ŽV v jednom dni (za více ŽV v jednom dni považujeme ŽV, který je „proložený“ dalšími reportážemi, naopak ŽV, kde je moderátor redaktorovi klade více dotazů, považujeme za jeden ŽV). Výše uvedené nám umožní zhodnotit aktivity a mobilitu redaktorů v celkovém součtu i podle jednotlivých dnů či v jednotlivých dnech.

V této části se zaměříme též na výskyt slov a slovních spojení v reportážích redaktorů a moderátorů vysílaných formou ŽV z Ukrajiny, slovensko-ukrajinského a polsko-ukrajinského pomezí, Polska, České republiky a ze zahraničí, pokud se jejich vystoupení v pořadu Události bezprostředně či v užším kontextu týkalo invaze armády Ruské federace na Ukrajinu. K výše uvedenému využijeme aplikaci Wordcount² a textový korpus dat pořadu Události dle IT Newton (1.3.–31.3.2022) zúžený na ŽV redaktorů (a moderátorů). Nejčastější výrazy a slovní spojení bude pro nás důležitým indikátorem pro navazující kvalitativní interpretaci relevantních témat.

V další části se též sumarizačně zaměříme na moderátory a moderátorské dvojice, kteří participovali na ŽV v pořadu Události během měsíce března 2022, což poskytne orientační platformu pro interpretaci role moderátorů v kvalitativní části analýzy.

V souvislosti s kvalitativními aspekty se zaměříme na parametry a) obecné, b) týkající se redaktorů a c) moderátorů takto:

a) obecné parametry:

- kontext pokrytí ostatními médii (nástin v obecné míře pouze);
- hodnocení ŽV v kontextu pořadu Události (nástin v obecné míře pouze);
- místa, ze kterých se reportáže odehrávaly (jejich relevance a vhodnost);
- problematika negativity – neutrality – positivity zmínek o Ruské federaci;
- problematika negativity – neutrality – positivity zmínek o Ukrajině;
- pokrytí témat (např. armáda, ženy s dětmi, život na ulici atp.);
- pokrytí problematiky v širším kontextu (např. EU, státy EU, Velká Británie atp.);

² Dostupná na adrese Wordcount.com.

- vizuální analýza (ilustrační a archivní záběry, grafické zpracování, pozadí ŽV, headlines u ŽV, podtón v mluveném projevu, neverbální projevy redaktorů a moderátorů atp.);
- ostatní;

b) redaktoři:

- relevance a aktuálnost témat těchto ŽV;
- odehrály se vstupy redaktorů, o kterých se právě živě referuje tak, jak se odehrály včetně kontextu?
- vyváženost – nestrannost – objektivita při informovanosti v ŽV.

Pozn.: vycházet též budeme – při plném vědomí místního významu – ze stručného přehledu významných událostí dle ukrajinského a ruského mediálního prostředí.

- zjištění, zda se redaktoři odkazují na relevantní zdroje, instituce a organizace a jejich případná absence;
- absence či naopak nadměrný výskyt těchto zdrojů;
- výskyt kontroverzních zdrojů co do dezinformační a ideologické afiliace;
- ostatní;

c) moderátoři:

- kompetentnost: klade relevantní otázky včetně pořadí, emocí, sugestivnosti atp.;
- vyváženost – nestrannost – objektivita;
- neutralita – pozitivita – negativita;
- odkazování na relevantní autory, instituce, organizace;
- ostatní.

Legislativní rámec, na jehož základě budeme analyzovat

Vycházíme především z platné legislativy, tj. z následujících zákonů:

- Zákon o České televizi (483/1991 Sb.);

- Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání (č. 231/2001 Sb.);
- Kodex ČT, který má formu zákona a nejpodrobněji rozebírá povinnosti tohoto veřejnoprávního média, redaktorů a moderátorů;
- etický kodex Asociace televizních organizací (ATO) z roku 2009, jehož členem je také ČT.

I. OBECNÉ PRINCIPY

Širší kontext

Téma invaze Ruské federace na Ukrajinu klade vysoké nároky na práci redaktorů. V březnu 2022 se jednalo o válečný konflikt ve své iniciační fázi s nepředvídatelnou trajektorií vývoje. Redaktoři pracovali v nelehkých bezpečnostních podmínkách z terénu (např. Kyjev, Irpiň, Vinnycja) a přinášeli řadu reportáží a ilustrativních záběrů. Rozumně nepodstupovali nadměrné riziko pro exkluzivní zpravodajství a lukrativnější záběry, jako se stalo v případě novinářů AP v obklíčeném Mariupolu, kteří na poslední chvíli unikli pronásledovatelům z ruské armády anebo v případě redaktorky pražské redakce CNN Prima News, která referovala z ostřelovaného Charkova a jejíž svědectví proniklo i do americké CNN. ČT patrně bere principiálně na zřetel zásadu Kodexu ČT, podle které „členové štábu České televize jsou povinni pečovat o svoji bezpečnost a v případě nepřehledné situace, jsou-li ohroženi na životě, dát přednost vyhledání úkrytu před natáčením“ (Kodex ČT, 19.6.).

Novináři v Rusku, včetně českých, byli vystaveni nejistotě ohledně zpřísnujících se legislativních podmínek vůči novinářské práci. Některá veřejnoprávní média se rozhodla stáhnout své redaktory z Moskvy, což se týkalo také Českého rozhlasu. Redaktorka Ivana Milenkovičová ke svému návratu do Prahy uvedla, že „hlavním faktorem byla nová ruská legislativa, která umožňuje trestní stíhání za jakékoli informování o válce na Ukrajině, které by bylo v rozporu s oficiální ruskou linií“ (Šmelcová, Leona 2022). Dodala, že nelze beztrestně odkazovat na ukrajinské a západní zdroje ani rozporovat oficiální ruskou linii a je nutno přistoupit na autocenzuru. Redaktoři německých veřejnoprávních médií ARD a ZDF se po dočasném stažení do Ruska před polovinou března vrátili a deklarovali vůli vysílat z Moskvy o společnosti, politice, sankcích, každodenním životě ruských občanů, protestech proti válce, reakcích atp. transparentním způsobem (FAZ 2022).

Podle Kodexu ČT je při natáčení v zahraničí štáb televize „povinen dodržovat místní předpisy a vystříhat se jednání, které by mohlo být považováno za urážlivé vůči místním zvyklostem, náboženství či kultuře“ (Kodex ČT, 16.26). Zároveň ale platí, že „pokud se Česká televize byla nucena podrobit cenzuře při zpracování tématu..., rozhodne šéfredaktor...zda natočený materiál lze použít...“ a „je povinností České televize ...doprovodit [část pořadu] upozorněním na okolnosti, které bránily plnohodnotnému zpracování tématu“, což se logicky vztahuje i na převzaté materiály (Kodex ČT, 16.27). Etický kodex ATO je ještě přímočařejší:

cenзу redaktor odmítne a odmítne dále „jakýkoliv nátlak orgánů veřejné moci či třetích osob, v jehož důsledku by mělo dojít ke zveřejnění nepravdivé nebo zkreslené informace či nezveřejnění pravdivé informace (čl. 1 bod 3 kodex ATO).

ČT se v tomto případě po zvážení dopadů ruské legislativy na práci zahraničních novinářů (mluvčí ČT Karolína Blinková v březnu 2022 uvedla, že „Karel Rožánek zatím v Rusku zůstává a my zkoumáme situaci“) rozhodla Karla Rožánka v Moskvě ponechat. Reportáže z Moskvy, podle všeho, byť nejsou předmětem této analýzy, nebyly navzdory přísné legislativě, cenзуře a autocenзуře (Rožánek, Karel 2022, 21:25–21:28) ovlivněny natolik, aby se Karel Rožánek zpronevěřoval etickému kodexu ČT (či etickému kodexu ATO).

Stopáže živých vstupů

ČT se ve sledovaném období od 1. do 31. března v hlavním zpravodajském pořadu Události věnovala v reportážích a ŽV invazí RF na Ukrajinu velmi rozsáhle: pořad Události trval (dle archivu ivysilani.cz) nejčastěji kolem 54 minut, nejkratší stopáž je 45:31 min. (6.3.), nejdelší má 55:22 min. (25.3.). Reportáže o invazi Ruské federace na Ukrajině končily v pořadu Událostí nejdříve po 30. minutě (dne 31.3. končily zcela výjimečně již v 18:33 hodin, ale ČT se k tématu po úseku o vraždě učitele studentem mačetou na střední škole vrátila), ale většinou (16x) až po 40. minutě pořadu. V nejdelším úseku pořadu Události zaměřeném na Ukrajinu (1.3.) skončily reportáže o této zemi až v čase 48:23 min., zatímco v nejkratších Událostech (31.3.) skončilo referování o Ukrajině již v čase 33:50 min.

Živé vstupy – sumarizace

Živé vstupy k invazi RF na Ukrajině – o průměrné délce jednoho vstupu nejčastěji přes 1 minutu času – vykazovaly celkovou denní stopáž od 3:12 min. (12.3.) až po 11:37 min. (26.3.) a průměrnou denní délku nejčastěji mezi 1:00 min. a 1:30 min. – viz tab. č. 1:

Tabulka č. 1: Základní stopáže pořadu Události (1.3. – 31.3.2022)

den	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
(a)	54:34	54:07	48:01	54:58	47:53	47:51	45:31	54:25	54:01	52:50
(b)	48:23	46:40	47:05	49:30	37:34	40:00	34:30	45:03	41:23	38:37
(c)	07:03	11:33	10:33	06:46	07:29	06:42	05:34	04:48	03:46	04:48
(d)	01:25	01:09	01:03	01:21	01:30	02:14	01:23	01:36	01:15	01:36
den	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
(a)	53:31	50:40	50:37	54:00	54:40	54:53	54:35	54:03	48:26	48:17
(b)	44:26	35:04	33:55	39:38	44:36	47:23	42:44	44:54	38:32	36:58
(c)	05:45	03:12	04:03	03:15	05:25	08:11	07:06	06:24	06:30	05:09
(d)	01:26	01:36	01:21	01:37	00:54	01:01	01:11	01:04	01:18	01:17

den	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
(a)	55:16	54:28	54:40	53:37	55:22	50:16	50:52	54:47	54:41	53:28
(b)	38:57	43:13	42:36	37:18	35:16	37:18	35:28	40:05	40:25	42:18
(c)	08:11	06:06	06:42	10:23	09:07	11:37	07:16	07:41	06:31	07:48
(d)	01:10	01:01	01:20	00:57	01:01	01:10	01:27	01:32	01:18	01:18
den	31.	Vysvětlivky:								
(a)	54:33	(a) stopáž Událostí;								
(b)	33:50	(b) stopáž zpravodajství k invazi RF na Ukrajině;								
(c)	09:09	(c) celková stopáž živých vstupů k invazi RF na Ukrajině;								
(d)	01:18	(d) průměrná stopáž živých vstupů v konkrétním dni.								

* Dne 31.3. bylo zpravodajství k invazi RF na Ukrajině do 18:33 hodin, ale pak od 28:00 až do 33:50 hod.

Místa živých vstupů

Ve sledovaném období (1.3.–31.3.2022) jsme identifikovali celkem 172 ŽV v pořadí Události věnovaným v širším či užším kontextu tématu invaze RF na Ukrajinu. Nejvíce ŽV bylo pochopitelně z Ukrajiny (104), a to z Kyjeva (97x), Lvova (4x), Vinnycje (2x) a jednou se vstup uskutečnil na trase Lvov – Kyjev (v tomto případě z technických důvodů výjimečně jako telefonát bez videopřenosu). Druhou nejčastější zemí, ze které redaktoři ČT v ŽV vystupovali, bylo Polsko (21x), odkud se nejvíce živých přenosů uskutečnilo z Varšavy (12x), Přemyšle (5x), Jaroslavi (2x), Hrebenného a Lublinu (po 1x). Na třetím místě v četnosti ŽV je Slovensko (15x) a hraniční přechod Vyšné Nemecké. V počtu ŽV následuje belgický Brusel (13x). Z ČR se v ŽV k tématu referovalo 6krát a z toho 4krát z Prahy a jednou z Ostravy a Mikulova. Menší počet ŽV byl z Ruska (4x), USA (4x) a Německa (2x). A konečně, po jednom živém vstupu bylo zaznamenáno z Británie, Francie a Izraele – viz tab. č. 2:

Tabulka č. 2: Živé vstupy – počet a místo

stát	Σ	místo (Σ živých vstupů)
Ukrajina	104	Kyjev (97), Lvov (4), Vinnycje (2), Lvov – Kyjev (1)
Polsko	21	Varšava (12), Přemyšl (5), Jaroslaw (2), Hrebenné (1), Lublin (1)
Slovensko	15	Vyšné Nemecké (15)
Belgie	13	Brusel (13)
ČR	6	Praha (4), Ostrava (1), Mikulov (1)
Rusko	4	Moskva (4)
USA	4	Washington (4)
Německo	2	Berlín (2)
Británie	1	Londýn (1)
Francie	1	Versailles (1)
Izrael	1	Tel Aviv (1)

Tři hlavní tematické okruhy živých vstupů

(1) Boje na Ukrajině

Nejvýraznějším tématem ŽV je z pochopitelných důvodů situace na bojištích po invazi RF na Ukrajinu. Velký počet ŽV se prioritně věnuje útokům ruských vojsk, bombardování či ostřelování ukrajinských měst, rozsahu škod atp. v obecné rovině, byť, což je zajímavé, se tento typ ŽV objevuje až od 16.3. s příchodem Michala Kubala do Kyjeva (Michal Kubal, 16.3.–31.3. denně). V kategorii bojů na Ukrajině je větší počet ŽV věnovaný prioritně situaci v okolí Kyjeva. Nejdříve je dominantním tématem ŽV dlouhý ruský konvoj před Kyjevem (Václav Černožorský, 2.3., 4.3.), ale posléze se ŽV zaměřují na boje před Kyjevem (Václav Černožorský: 5.5., 11.3., 12.3.), obléhání a obranu Kyjeva (Michal Kubal, 15.3., 16.3., /Václav Černožorský, 17.3./, 19.3., 20.3., 21.3., 22.3., 26.3., 27.3.).

Od poloviny března některé ŽV začínají zaměřovat primárně či téměř výhradně na boj o město Mariupol (Michal Kubal, 15.3., 16.3., 21.3., 30.3.). V rámci tématu válka na Ukrajině je nemalá část ŽV zaměřena na peripetie diplomatických jednání týmů Ukrajiny a Ruska o příměří (Václav Černožorský: 3.3., 7.3., 10.3., 13.3., 14.3.,; Michal Kubal, 22.3., 29.3., 31.3.). V souvislosti s válkou se několik ŽV zaměřuje na situaci uvnitř ruské armády – ztráty generálů (Michal Kubal, 26.3.), morálku ruských vojáků (Michal Kubal, 31.3.) a osudy zajatých a zraněných Rusů (Michal Kubal, 28.3.). Specifické místo mají ŽV, v nichž redaktori ilustrativně přinášejí živě svědectví o situaci během přesunu do ukrajinské metropole (Václav Černožorský, 1.3.; David Borek, 31.3.). Důležitou roli hrají v ŽV civilisté a osudy obyčejných lidí, ať už se reportáže týkají nefunkčních humanitárních koridorů (Václav Černožorský, 8.3.), problematiky evakuace z Kyjeva (Václav Černožorský, 10.3.), civilních obětí v Kyjevě (Michal Kubal, 18.3.), života v kyjevském metru (Michal Kubal, 19.3.), ukrajinských osobností v bojích (Michal Kubal, 22.3.) včetně ukrajinských bojovnic na frontě (Michal Kubal, 31.3.) či úsilí o návrat všedních činností (Michal Kubal, 30.3.). V jednom z ŽV se referuje o tom, jak mezi lidmi zavítá ukrajinský prezident Zelenskyj (Michal Kubal, 17.3.). Příběhy lidí jsou vykreslené i v ŽV zaměřených na rodiny rozdělené válkou (Michal Kubal, 22.3.) a na ukrajinskou vítězku Eurovize Jamalu (Michal Kubal, 18.3.). Rusko pokrývá ŽV zpravodaj ČT v Moskvě Karel Rožánek, který se v nich zaměřuje na sankce vůči Rusku (Karel Rožánek, 2.3.), jejich vliv na lidi a společnost (Karel Rožánek, 24.3.), na média v Rusku (Karel Rožánek, 1.3.) a na otázku spjatou se svobodou médií v Rusku (Karel Rožánek, 3.3.). Zajímavostí byl ŽV zaměřený na odchod Anatolije Čubajse z Ruska (Michal Kubal, 23.3.). A konečně, ŽV komentující válku

očíma fotografů (např. Michal Kubal, 17.3., 20.3., 25.3., 29.3.) jsou zaměřené na celou plejádu témat včetně exodu obyvatel.

(2) Imigrace z Ukrajiny

Při hodnocení pokrytí témat dle časové osy jsou viditelným tématem ŽV v první polovině měsíce uprchlíci. V prvních dnech je to referování o exodu Ukrajinců na slovensko-ukrajinské hranici z Vyšného Nemeckého (Petr Obrovský, Michal Kubal). Pozornost ŽV zůstane u migrace i v dalších dnech (4.3.–8.3, vyjma 6.3.), jen se ŽV přesunou na hraniční přechod Přemyšl do Polska (Barbora Maxová, Richard Samko). Uprchlícké téma v Polsku je tehdy posíleno 6.3.–7.3. dalšími ŽV z polského Lvova (Jakub Szántó). Dlužno podotknout, že Jakub Szántó v té době v ŽV referoval primárně o uprchlících na Ukrajině ze Lvova (2.3.–3.3.), Vinnyce (4.3.–5.3.) a opět ze Lvova (6.3.–7.3.). Po krátkém návratu na slovensko-ukrajinskou hranici do Vyšného Nemeckého na Slovensko (9.3. a 11.3.) a dvou ŽV v podání Petra Obrovského se většina ŽV na uprchlická témata odehrává v blízkosti polsko-ukrajinských hranic – konkrétně pak v podání Andriase Papadopulose z Hrebenného (10.3.), Jaroslavy (13.3.) a Lublinu (14.3.).

V tomto kontextu by nemělo zapadnout, že tři ŽV k problematice ubytování uprchlíků v České republice referují z Ostravy (Helena Dohnalová, 9.3.), Prahy (Kristina Kolovrátková, 11.3.) a Mikulova (Klára Jenišová, 12.3.). Praha dále figuruje v ŽV ještě jako město nezvládající nápor uprchlíků (Zuzana Smiešková, 7.3.) a je zachycena jako hlavní téma jednání vlády s hejtmany (Karolína Jelínková, 13.3.). Zřejmě vzhledem k nástupu jiných tematických priorit (viz dále v analýze) se uprchlické téma dostává ve druhé polovině měsíce do pozadí, nicméně zcela nevymizí – i když z hranic se ve zbývajícím sledovaném období objeví už jen jeden ŽV a to z polského Přemyšle (Lukáš Mathé, 18.3.). Migrace jako hlavní téma ŽV je situována do samotné Ukrajiny, kde o tomto problému samostatně reportuje přímo z Kyjeva Michal Kubal (18.3., 24.3., 28.3.) a jednou z Varšavy, kdy Martin Řezníček připomíná setkání Joea Bidena s uprchlíky (26.3.). Lukáš Dolanský se ŽV z Bruselu (28.3.) zaměřuje na EU při přijímání uprchlíků z Ukrajiny. Téma migrace je průřezovým tématem – výrazně se jí věnuje při připomínání válečného běsnění očíma fotografů ve druhé polovině měsíce v ŽV z Kyjeva například Michal Kubal.

(3) Mezinárodní souvislosti

Třetím hlavním tématem ŽV je konflikt v mezinárodním kontextu včetně mezinárodní diplomacie. ŽV z tohoto tematického okruhu dominují EU a NATO. V případě Evropské unie se ŽV věnují postoji EU k přijetí Ukrajiny do unie (Lukáš Dolanský, 1.3.), neformálnímu setkání lídrů EU (Jan Šmíd, 10.3.), jednání EU o sankcích proti Rusku (Lukáš Dolanský, 21.3.) a summitu EU (Michal Kubal, 23.3., Lukáš Dolanský, 23.3. a 24.3., Martin Řezníček, 25.3.), přičemž neopomíjí problematiku závislosti EU na Rusku (Lukáš Dolanský, 25.3.). Jeden ŽV ČT byl zaměřený na setkání EU s Joem Bidenem (David Miřejovský, 24.3.). V případě NATO se ŽV soustředily na reakce Severoatlantické aliance na invazi RF na Ukrajinu (Lukáš Dolanský, 3.3., 4.3.), posilování Aliance v Evropě (Lukáš Dolanský, 16.3.) a jejího východního křídla (David Miřejovský, 5.3.) a dále na mimořádný summit NATO (Michal Kubal, 23.3., 24.3. a Martin Řezníček, 24.3.) a Evropské unie. Celá série ŽV (5) se zaměřila na návštěvu střeoevropských premiérů včetně Petra Fialy v Kyjevě (Michal Kubal měl 15.3. tři ŽV; Michal Kubal a Václava Černohorský, 16.3.). K dalším prioritně reflektovaným tématům ŽV patřil americký prezident Joe Biden. Zejména v souvislosti s jeho návštěvou Polska mu ŽV redaktorů ČT věnovaly velkou pozornost a rozebíraly jeho cestu v širších souvislostech (Michal Kubal, 23.3., Martin Řezníček, 25.3.) či se věnovaly jeho setkání s lídry EU (Martin Řezníček, 24.3.), polským prezidentem Dudou (Andreas Papadopoulos, 26.3.) anebo uprchlíky (Martin Řezníček, 26.3.). Nejvíce ŽV rozebíralo projev Joea Bidena v Polsku (Martin Řezníček, 25.3., 26.3.; David Miřejovský, 27.3.). Joe Biden se pro úplnost objevil v jednom ŽV počátkem měsíce března věnovaném jeho vyjádření k situaci na Ukrajině (David Miřejovský, 1.3.). V případě prezidentů se stal kromě Joea Bidena hlavním tématem řady ŽV též ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij, a to proto, že poděkoval živě přes telemost Čechům na Václavském náměstí v Praze (Ondřej Pražák, 4.3.), byl zmíněn v souvislosti s jeho rozhovorem s Petrem Fialou v Kyjevě (Michal Kubal, 21.3.) anebo proto, že přímo v jednom z ŽV je divák zván na rozhovor Michala Kubala s ním (Michal Kubal, 21.3.). Jeden z ŽV se věnuje Zelenského kritické řeči vůči Viktoru Orbánovi před maďarskými parlamentními volbami (Martin Řezníček, 25.3.).

Pozornost dále mířila na Rusko v mezinárodním kontextu, ať už se jednalo o zprávu vyhoštění ruských diplomatů z Polska za špionáž (Andreas Papadopoulos, 23.3.), o sankce (Lukáš Dolanský, 2.3.; Karel Rožánek, 2.3.), peripetie spojené s dodávkami surovin z Ruska (Martin Jonáš, 30.3. a 31.3., Andreas Papadopoulos, 30.3.). Po jednom ŽV se objevily k mezinárodním snahám o diplomatické řešení války, kdy měl být hlavním arbitrem Izrael (David Borek, 6.3.), jednání premiérů V4 s britským premiérem B. Johnsonem (Bohumil

Vostál, 8.3.), jednání RB OSN (David Miřejovský, 11.3.) a rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora požadující ukončení války (Michal Kubal, 16.3.).

Hlavní témata živých vstupů (frekvence slov a spojení)

Výčet témat ŽV má jen částečnou vypovídací hodnotu. Řada témat je totiž průřezových a objevuje se v celé řadě reportáží, aniž by v nich byla hlavním tématem. Pro úplnost jsme se rozhodli pro analýzu výskytu slov a slovních spojení v ŽV moderátorů a redaktorů s pomocí prepisů jejich sdělení zaznamenaných v IT Newton kontrolovaného a částečně revidovaného vlastním zhlédnutím ŽV a online freeware Wordcount.

Výsledkem zjištění neposuzující lemmata, ale jen různě skloňovaná slova a slovní spojení je, že k nejfrekventovanějším pojmům (očištěno od běžných slov, slovních spojení a jmen moderátorů a redaktorů ČT) je logicky „ruské“ (120) v návaznosti s ruských (48), ruská (38), Rusku (33), Rusko (32), ruského (23), Rusové (23), ruskou (22), Ruska (21), ruský (20), Ruskem (15) a ruským (15). Oproti tomu je vysoký výskyt pojmu „ukrajinské“ (108), Ukrajině (99), Ukrajinu (78), Ukrajina (34), ukrajinských (30), Ukrajinu (28), Ukrajinců (26), ukrajinská (22), ukrajinského (22), ukrajinskou (20), ukrajinský (19), ukrajinským (14) a ukrajinskými (14) nutně posuzovat i s pojmem „Kyjeva“ (114), Kyjevě (60), metropole (47), metropoli (35), Kyjev (32). Překvapivé je zjištění, že hned na dalším místě výskytu slov jsou „lidí“ (107) a s tím spjatý výraz lidé (55) a „města“ (80), město (49), městě (42), předměstí (23) následovaném pojmem „země“ (49) a státy (37), Teprve poté následují „prezident“ (44), prezidenta (25), „strany“ (43) a „uprchlíků“ (42), uprchlíky (18) a první desítku nejfrekventovanějších pojmů uzavírá slovo „evropské“ (37).

Další pojmy v pořadí (s výskytem min. 20x) jsou zde zmíněny dle kategorií:

- „ostřelování“ (33), války (33), jednotky (30), invaze (29), boje (27), obrany (25), armáda (24), armády (24), síly (23), vojáků (21), bombardování (20), válka (20);
- „Polska“ (30), Polsku (23), Polsko (22); české (23)
- aliance (29);
- Bruselu (29),
- jednání (29),
- hranici (28), hranice (23), území (22);
- Biden (24), Joe (23).

Z dalších pojmů „pod čarou“, které nicméně nepostrádají relevanci pro naši analýzu, stojí za zmínku ještě výskyt dalších ukrajinských měst kromě výše uvedeného Kyjeva (Mariupolu 19, Irpiň 18, Mariupol 16, Charkov 13).

Z přehledu slovních spojení dvou slov je pořadí následující:

- nepřekvapí, že výrazně dominuje „na Ukrajině“ (77) s obdobnými slovními spojeními na Ukrajinu (22), ukrajinské armády (10);

- následuje „Evropská unie“ (22), která by ve volné asociaci se Západem mohla být spřízněna s pojmy Spojené státy (12), České republiky (12), Severoatlantická aliance (11), na Slovensku (10);

- nicméně předčí ji v různých podobách frekventované sousloví „ukrajinské metropole“ (19) spjaté s ukrajinské metropolí (15), hlavního města (14) a okolí Kyjeva (10);

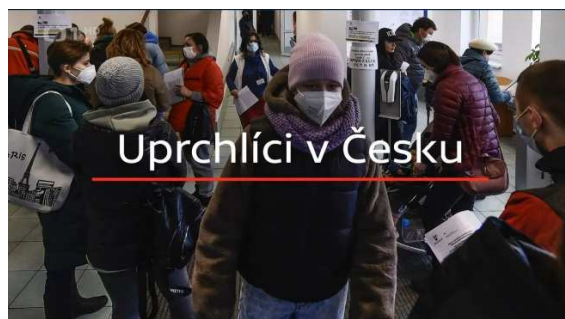
- za zmínku rozhodně ještě stojí „lidé, kteří“ (17) a zejména pak

- ruské jednotky (17), ruská armáda (11), ruské armády (11), ruské invaze (11), ruské síly (11);

- Volodymyr Zelenskyj (12), ukrajinský prezident (11), americký prezident (10), Joea Bidena (10);

Vizuální dimenze

Pořad Události se už ve svém úvodu ve formě headlineů a ilustrativních obrázků zaměřuje primárně na válku na Ukrajině. Ze tří headlineů bývají zpravidla dva zaměřené na válku na Ukrajině (často je první o bojích, druhý o migrační krizi) a pouze poslední třetí headline je zaměřený na jiná témata (obvykle domácí politika). Vhodné je též užití džinglu a upoutávky „Válka na Ukrajině“, „Situace na hranicích“ anebo „Uprchlíci v Česku“ před jednotlivými reportážemi a ŽV.

Pořad ČT Události vhodně strukturovaný znělkou a tematickou fotografií

Tato analýza je zaměřena pouze na ŽV, a tak se dále omezíme na hodnocení spojená s headliny ŽV doprovázející, a na další ilustrativní materiály, ať už se jedná o videa a obrázky od kameramanů ČT či materiálů včetně fotografií a map převzatých z agentur, sociálních sítí atp.

Headliny v rámci živých vstupů

Headliny zpravidla „naskakují“ souběžně s konkrétními ŽV (někdy i před ním). Představují vhodný nástroj pro orientaci pro diváka, který dělá mimoběžně jinou činnost či přichází k TV během ŽV. Headliny často chybí u kratších cca půlminutových ŽV a nezřídka i při posledním – krátkém a v zásadě „odhlašovacím“ – ŽV ve druhé polovině měsíce (Michal Kubal, Kyjev), který má též zhruba půlminutovou stopáž. Headliny často chybí, pokud je redaktor v roli moderátora. Nic z výše uvedeného nevnímáme jako chybné. Nicméně, headliny jsou pro svoji nepřehlédnutelnost jak informativně, tak i vizuálně zpravidla velmi vhodným doplněním ŽV, ale ne vždy se v rámci delších a informativně zajímavých ŽV objevují, a to platí i pro případy, kdy by mohly (ba myslíme, že měly) být (např. Michal Kubal, Kyjev, 22.3., 2:45–4:32; Michal Kubal, Kyjev, 23.3. 15:46–16:40, ale občas i jinde – přehled ŽV bez headlinů srov. témata napsaná kurzívou v pravém sloupci tab. č. 5 v sekci Příloha. Nabízí se též otázka, proč je ve většině ŽV jen jeden headline, což platí pro vstupy, kdy redaktor postupně probírá více než jedno hlavní téma (např. headline „Jednání zneprátelených zemí o příměří“ koresponduje s první částí ŽV, ale ve druhé části headline zůstává, přitom je už řeč o invazi a bombardování – viz Václav Černohorský, Kyjev, 14.3., 11:36–12:51). Toto konstatujeme proto, že některé ŽV rozebírají více témat a objevují se dva headliny za sebou sladěné s probíranými tématy (např. „Ruské útoky na Ukrajině“ a „Ruské obléhání Kyjeva“ viz Michal Kubal, 20.3., 7:19–8:33) a výjimečně dokonce i tři headliny sladěné s ŽV (srov. Michal Kubal, Kyjev, 26.3., 5:46–8:36 a Michal Kubal, Kyjev, 30.3., 6:43–8:22). Předpokládáme tudíž, že více headlinů na jeden ŽV je technicky i fakticky realizovatelných. Ve výjimečných případech pak doprovází ŽV headline, který vůbec či téměř nekoresponduje s obsahem vstupu (např. „Situace na slovensko-ukrajinské hranici“, zatímco vstup se věnuje sporu správy a samospráv na Slovensku – viz Petr Obrovský, 11.3., 32:16–33:25 a též do značné míry „Sankce vůči Rusku“, kdy je ale řeč dominantně o Bělorusku – viz Lukáš Dolanský a Karel Rožánek, 2.3., 20:48–23:34). Většina ŽV je headliny opatřena a jsou vesměs vždy stručné a výstižné, i když obsahují větší množství témat (např. „Chystají se summity NATO, EU a G7“ viz Michal Kubal, Kyjev, 23.3., 12:09–13:52). Jen výjimečně se objevují headliny, které jsou zbytečně dlouhé tím, že se pokouší vystihnout více

témat („Boje na Ukrajině: výbuchy u Lvova, obrana Kyjeva“ (Michal Kubal, Kyjev, 26.3., 5:46–8:36) anebo headliny, z nichž explicitně nevyplývá, o čem je přesně řeč, např. k ŽV k Mariupolu (viz „Symbol ruské devastace Ukrajiny“, Michal Kubal, Kyjev, 30.3., 10:37–12:21). Jindy mohou být pro diváka headliny zavádějící (srov. „Mezinárodní soudní dvůr nařídil konec války“, viz Michal Kubal, Kyjev, 16.3., 17:31–19:12). Naopak headliny, které jsou poměrně jasně formulované proti ruské invazi („Ruské bombardování Ukrajiny“, „Ostřelování ukrajinských měst“, „Ruské útoky na Ukrajině“ atp.) považujeme za adekvátní situaci a nelze je považovat za neobjektivní.

Razantní headline s působivým pozadím (20.3.) M. Kubal z Kyjeva měsíc od invaze (24.4.)

Ilustrativní záběry (videa, fotografie, mapy)

Ilustrativní záběry nezřídka doprovázely ŽV k invazi RF na Ukrajině pořadu Události. Často jednalo o záběry kameramanů ČT, kteří byli v terénu (Petr Kolner a Jakub Szántó; Vojtěch Hönig a Michal Kubal; Pavel Němeček a Václav Černožský; Karel Man a David Borek) anebo ilustrativních – a výjimečně i archivních – záběrů ze zpravodajských agentur, průmyslových kamer, mobilních telefonů atp. Ve všech případech šlo o velmi ilustrativní videomateriály, které zabíraly pestrou tematickou škálu v souladu s tématy ŽV. Nejčastěji se objevovaly válečné scény, ať už se jednalo o boje samotné či následky bojů, bombardování a dopadů raket. Častým námětem videoscén byly trosky v ulicích, jejich odklizení, ale i životy obyčejných lidí. Exodus přes slovensko-ukrajinskou a polsko-ukrajinskou hranici většinou zobrazoval ženy s dětmi a seniory, což není motivováno snahou o laciné vyvolání emotivních záběrů, ale realita, která koresponduje i se statistikami zveřejňovanými OSN, MV ČR a dalšími institucemi a nevládními organizacemi. V souvislosti s ŽV k mezinárodním aktérům v konfliktu (EU, OSN, NATO, Německo atp.) byly součástí ŽV nejčastěji standardní ilustrativní záběry zobrazující příslušné politiky a diplomaty před, během či po jednání.

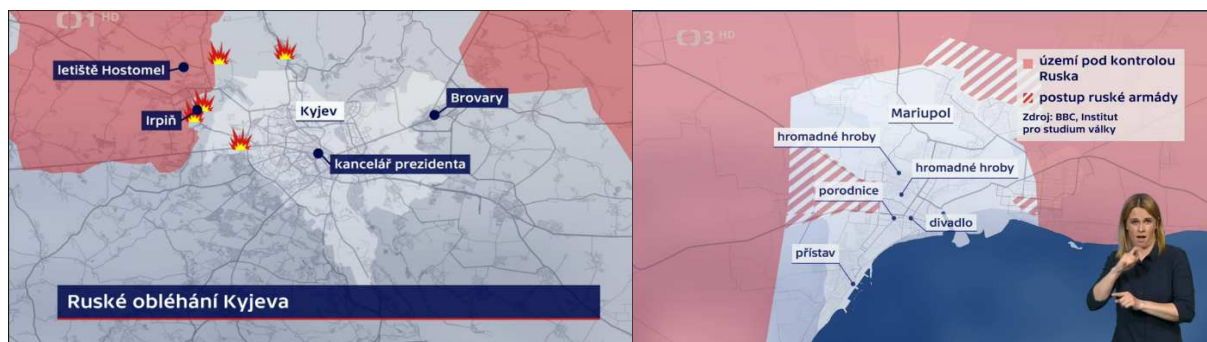
Fotografie, resp. válka očima fotografů, představovaly výraznou vizuální část sledovaného období. Nejdříve byly komentovány z redakce ČT, ale ve druhé polovině měsíce března toto téma pokrýval Michal Kubal v Kyjevě prakticky denně v jednom ze svých ŽV. Jednalo jak o profesionální fotografie, tak i fotografie ze sociálních sítí. V každém případě zahrnovaly široké tematické spektrum (zobrazující vojáky na frontě, rozbombardované části měst, domy a bytové domy, život lidí na ulicích a v improvizovaných příbytcích, nemocniční pokoje, děti atp.), které výborným způsobem dokreslovaly obrázek války (jen jeden jediný obrázek byl ve sledovaném období prezentován „z boku“ a posunut o 90 stupňů, což je vzhledem k desítkám ba možná stovkám obrázků opravdu detail).

Vyjma jediného živého telefonátu, který byl z technických a logistických důvodů, kdy se redaktor přesouval ze Lvova do Kyjeva, bez videa (Václav Černožorský, 1.3. 7:56–9:10), byly ŽV buď formou *stand-up* bez ilustračních záběrů (zejména kratší ŽV M. Kubala z centra Kyjeva) nebo se mnohem častěji jednalo o ŽV redaktora doprovázené (buď v rámci poloviny či celé obrazovky) bohatými ilustrativními záběry kameramana, fotografiemi o lidských osudech, názornými mapami aktuálních bojů a většinou též headlines.

Michal Kubal, Kyjev, Válka očima fotografů: dívka (15.3.) a mráz jako dílo zkázy (16.3.)

Dalším v zásadě tradičním březnovým tématem výrazně přispívajícím k podpoře vizuální stránky věci bylo referování v ŽV s pomocí map o frontové linii, ohnisku bojů, postupu ruských sil a koncem měsíce se v mapách objevily také informace o protiofenzívě ukrajinské armády. Ve výsečích byly ilustrativně divákům představovány též situace v okolí Kyjeva v době, kdy se čekalo na jeho další obkličování a invaze ruských vojsk do města a situace v Mariupolu.

Mapy o obléhání Kyjeva (22.3.).

Situace v Mariupolu (21.3.)

Negativa – pozitivita – neutralita

V souvislosti s tím, že nejrůzněji skloňované pojmy Ukrajina a Rusko patřily k nejméně frekventovanějším, vyvstává otázka, zda a jak je možné označit ŽV na poli pozitivity – negativity – neutrality. Ani označení „pozitivní“ či „negativní“ ale neznamená to samé jako neobjektivní.

V referencích k Ukrajině se neobjevují negativní výroky, většina jsou neutrální a jen malá část je pozitivní. Některé pasáže ŽV vztahujících se k „ukrajinskému“ fenoménu mají pozitivní podtext a patriotický nádech. S tím, jak je Ukrajina v roli napadeného státu, se v některých reportážích objevila tvrzení sdělení nikoliv explicitně sympatizující s ukrajinskou stranou, ale přisuzující jí roli oběti a statečných obránců země. Na mysli máme výroky typu „přibýly davy statečných místních obyvatel, kteří protestují proti invazi“ (Michal Kubal, 18.3., 12:02–13:22), „co tady zaznívá od ukrajinských obránců, stále ještě se bráníme, stále ještě jsme tady“ (Michal Kubal, 19.3., 3:51–5:17), „proti ruské agresi pomáhají ukrajinské armádě, ukrajinským ozbrojeným silám lidé po celé zemi“ (Michal Kubal, 20.3., 11:00–12:39), „stejně jako vojáci a další obránci Ukrajiny, tak naprosto heroické výkony tady odvádějí záchranáři a hasiči“ (Michal Kubal, 26.3., 5:46–8:36). V opačném sledu lze konstatovat totéž o „ruském“ fenoménu: žádný příspěvek není pozitivní, velká většina je neutrálních a jen menšina je negativních, a to spíše implicitně než explicitně. Jako příklad negativity vůči ruskému můžeme uvést, že Rusku je v ŽV – byť často implicitně, ale naprosto správně – přisuzována role jednostranného viníka v tomto konfliktu tím, že je zcela zodpovědné za invazi, bombardování, ostřelování posilované o časté záběry na zpusťšená města včetně nemocnic a na utrpení civilistů včetně exodu na polsko-ukrajinskou a slovensko-ukrajinskou hranici. Některé headlines na začátku Událostí jsou vůči Rusku razantnější než jiné a totéž platí o headlinech, které se objevily v rámci ŽV (např. „Ruské útoky na Ukrajině“) a o jazykovém projevu některých moderátorů a redaktorů. Vzhledem k tomu, že jde o ruskou invazi na

Ukrajinu, nevidíme důvod k tomu, aby se válka označovala jako „vojenská operace“ či jiným opisem ve jménu „neutrality“. Jako příklady razantnějších výroků na adresu Ruska můžeme uvést například tvrzení, že „Ukrajina je zkrátka zemí, která je pod tuhým náparem agresora z východu“ (Jakub Szántó, 2.3., 11:10–13:44), „bude zažívat takový nápor ruských okupantů“ (tamtéž), „nenaplnilo se to, co Rusové slíbili, to, co ruští agresori slíbili...“ (Jakub Szántó, 5.3., 9:57–12:14), „k rozhovorům mezi oběma válčícími stranami, mezi ruským agresorem a ukrajinskými obránci“ (Michal Kubal, 22.3., 14:40–16:04) atp. Jak jsme již zdůvodnili výše i v Úvodu, pokládáme zpravodajství a ŽV jako celek za vyvážené a v ŽV jsme se nesetkali ani náznakem s rusofobií (či ukrajinofobií).

II. REDAKTOŘI A REDAKTORKY

Úvod

Ve sledovaném období (1.3.–31.3.2022) se v pořadu Události podílelo na celkem 172 ŽV z 11 zemí věnovaných v širším či užším kontextu tématu invaze RF na Ukrajinu celkem 22 redaktorů ČT. Na Ukrajině vystupovali Michal Kubal, Václav Černohorský, Jakub Szántó a David Borek, v Polsku pak Barbora Maxová, Richard Samko, Andreas Papadopulos, Martin Řezníček a Lukáš Mathé. Ze slovensko-ukrajinského pomezí vystupovali živě Petr Obrovský a Michal Kubal. Belgický Brusel byl doménou pro ŽV redaktorů Lukáše Dolanského a Martina Řezníčka. Z ČR živě reportovali Ondřej Pražák, Zuzana Smiešková, Helena Dohnalová, Kristina Kolovrátková, Klára Ješinová a Karolína Jelínková. ŽV z Ruska, USA a Německa zajišťovali výhradně tamní zahraniční zpravodajové ČT Karel Rožánek, David Miřejovský a Martin Jonáš stejně jako z Británie Bohumil Vostál. Jan Šmíd a David Borek vystoupili z Francie, respektive z Izraele – přehled ŽV redaktorů po dnech viz tab. č. 3:

Tabulka č. 3: Shrnutí živých vstupů redaktorů Událostí (březen 2022)

3/22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
AP										1			1	1		
BM				1												
BV								1								
DB						1										
DM	1				1						1					
HD									1							
JS		1	1	1	1	1	1									
JŠ										1						
KarJ													1			
KJ												1				
KK											1					
KR	1	1	1													
LD	1	1	1	1												1
LM																
MJ																
MK		6	6												6	6
MŘ																
OP				1												
PO	1								1		1					
RS					1		1	1								
VČ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1
ZS							1									

Σ/den	5	10	10	5	4	3	4	3	3	3	4	2	3	2	6	8
3/22	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Σ
AP							1			1				1		6
BM																1
BV																1
DB															1	2
DM											1					4
HD																1
JS																6
JŠ																1
KarJ																1
KJ																1
KK																1
KR								1								4
LD					1			1	1			1				9
LM		1	1													2
MJ														1	1	2
MK	5	5	4	4	6	6	4	5	3	5	4	4	5	4	5	93
MŘ								4	5	4						13
OP																1
PO																3
RS																3
VČ	1															16
ZS																1
Σ/den	6	6	5	4	7	6	5	11	9	10	5	5	5	6	7	172

Zkratky a redaktori: DB – David Borek, VČ – Václav Černohorský, HD – Helena Dohnalová, LD – Lukáš Dolanský, KarJ – Karolína Jelínková, KJ – Klára Ješinová, MJ – Martin Jonáš, KK – Kristina Kolovrátková, MK – Michal Kubal, LM – Lukáš Mathé, BM – Barbora Maxová, DM – David Miřejovský, PO – Petr Obrovský, AP – Andreas Papadopoulos, OP – Ondřej Pražák, KR – Karel Rožánek, MŘ – Martin Řezníček, RS – Richard Samko, JS – Jakub Szántó, ZS – Zuzana Smiešková, JŠ – Jan Šmíd, BV – Bohumil Vostál.

Z tab. č. 3. vyplývá, že počet ŽV kolísal mezi 2 až 10 a jednou dokonce 11 během jednoho pořadu Události a dále, že Kyjev (a nejbližší okolí) se stal pro redaktory hlavní základnou a že minimum ŽV redaktori pro ČT realizovali z jiných míst Ukrajiny a pokud se tak stalo, pak ze západoukrajinského Lvova nebo cesty mezi Lvovem a Kyjevem. Jedinou výjimkou bylo město Vinnycja ležící několik hodin jízdy autem jihozápadním směrem k Moldávii. Je tedy patrné, že redaktori zbytečně neriskovali cesty za exkluzivními záběry k frontové linii a pro záběry z ostřelovaných měst (Mariupol, Charkov) spoléhali na dostupné ilustrativní záběry a fotografie z agenturního zpravodajství a sociálních sítí.

Živé vstupy redaktorů ČT se zpravidla pohybují mezi 1:00 min. a 1:30 min. Kratší ŽV redaktorů (zpravidla též bez headlinů) byly často na závěr Událostí, např. když se Michal Kubal ve druhé polovině měsíce „odhlašoval“ z Kyjeva s posledními postřehy a také, když redaktor

„přepnul“ do role moderátora a dotazoval se jiného redaktora, což byla často role Michala Kubala a občas též Martina Řezníčka. Některé ŽV byly naopak nadprůměrně dlouhé – vůbec nejdelší byl ŽV Michala Kubala z Kyjeva o stopáži 4:47 min. (srov. 25.3., 25:07–29:54).

Témata živých vstupů

První ŽV odvysílaný téměř vždy mezi 2 a 8 minutou Událostí (jen 4.3. a 25.3. byl později) přinášel obvykle informace obecného charakteru (od poloviny měsíce typicky Michal Kubal a centrum Kyjeva v pozadí), pokud se nic zásadního mezi jednotlivými dny nestalo. Často následovaly ŽV s komentováním ilustrativních map o situaci na bojišti a fotografií o válce, případně ŽV o osudu civilistů včetně vnitřně vysídlených osob či migrace mimo Ukrajinu. Místy se v Událostech našel prostor i na odlehčené ŽV – např. o ukrajinské zpěvačce Jamale (Michal Kubal, 18.3., 14:42–15:00) anebo o ženách v armádě (Michal Kubal, 31.3., 8:30–9:02), nicméně častěji byli redaktoři Událostí v ŽV vytíženi důležitými dějstvími.

V první polovině měsíce března byl pro Události v ŽV prioritou exodus lidí prchajících před válkou na slovensko-ukrajinské a polsko-ukrajinské hranici, což v ŽV reflektovali Petr Obrovský (Vyšné Nemecké), Michal Kubal (Vyšné Nemecké), Barbora Maxová (Přemyšl), a Richard Samko (Přemyšl), Anderas Papadopulos (Hrebenné, Jaroslaw, Lublin). Výše uvedené bylo vhodně doplňované reflexí migrační vlny na Ukrajině Jakubem Szántó (Vinnycja, Lvov). V prvních dnech měsíce vystupoval pravidelně živě z Moskvy se zajímavými informacemi o tamní mediální scéně, propagandě a zhoršující se situaci obyčejných lidí v Rusku Karel Rožánek, nicméně poté se až na jednu výjimku (srov. Karel Rožánek, 24.3., 32:16–33:45) s ŽV na celý zbytek měsíce odmlčel (i když točil pravidelné reportáže i nadále).

S překvapivou návštěvou českého premiéra Petra Fialy a dalších střeoevropských politiků v Kyjevě se změnila i tematické priority ŽV v pořadu Události. Do Kyjeva odcestoval Michal Kubal a po celý zbytek měsíce se jeho ŽV na velmi pestrou plejádu témat z Kyjeva staly doménou pořadu Události, ať už vystupoval v úvodu či během pořadu anebo na závěr části Událostí věnovaných invazi Ruska na Ukrajinu. V Kyjevě se návštěvě premiéra ČR a dalších politiků věnoval kromě Michala Kubala v ŽV také Václav Černožský. Michal Kubal kromě množství ŽV na široké spektrum témat natočil rozhovor s prezidentem Volodymyrem Zelenským.

Ve zbývající části měsíce se stala prioritou ŽV mezinárodní diplomacie, kdy redaktoři postupně (částečně i souběžně) pokrývali návštěvu Joea Bidena v Polsku (Michal Kubal, Martin

Řezníček, Andreas Papadopoulos, David Miřejovský), summit NATO (Michal Kubal, Martin Řezníček), summit EU o jednání o sankcích proti Rusku (Martin Řezníček Lukáš Dolanský). V souvislosti s napětím ohledně dodávek plynu z Ruska do Německa koncem měsíce vystoupil dvakrát živě redaktor Martin Jonáš z Berlína.

Michal Kubal si zaslouží zvláštní pojednání na dvou odstavcích: jeho „porce“ ŽV v pořadu Události z Kyjeva (ve dnech 15.–31.3.) se pohybovala mezi 4 a 6 vstupy denně (vyjma tří vstupů 25.3.). Za celý měsíc březen Michal Kubal „nasbíral“ neuvěřitelných 93 (!) ŽV a jen pro srovnání: druhý byl Václav Černožský (16), třetí Martin Řezníček (13) a čtvrtý Lukáš Dolanský (9). Ostatní redaktoři měli většinou mezi 1 a 6 ŽV.

Michal Kubal disponuje klidným hlasem, nadhledem, přehledem, vyzařuje z něj respekt k divákovi, i proto, že reprodukuje a interpretuje nejrůznější aspekty konfliktu srozumitelně a poutavě pro nejširší obecnost. Navíc nenuceně (slovy „pojďme se teď podívat“ či „vraťme se k těm“) přechází od ŽV k reportážím, fotografiím, mapám, moderování a zase zpět (k moderování) tak, že hodnotitelům nebylo místy ani jasné, kdy má ŽV a kdy už běží jeho reportáž. Lidské příběhy uvádí bez bulvarizace a dramatizace. Při jeho ŽV je nepřehlédnutelný nápadně klidný ba uklidňující hlas, přičemž je věcný. V množství ŽV, které Michal Kubal absolvoval, jsme zaznamenali jen dvě přechytnutí, přičemž v jednom sám sebe okamžitě opravil („od samého začátku sovětské invaze platí, nebo ruské invaze platí“ (Michal Kubal, 19.3., 7:56–9:44; „jsme se ptali i v našem rozhovoru s Volodymyrem Putinem, ukrajinským prezidentem“, srov. Michal Kubal, 22.3., 14:40–16:04).

Pozitivní – negativní – neutrální

V některých vstupech (více viz obecná část analýzy) vyjadřoval Michal Kubal, byť podprahově a „mezi řádky“, více sympatií bránícím se Ukrajincům než ostatní redaktoři. Samotným okolnostem rozhovoru s prezidentem Zelenským (navzdory nepopíratelnému úspěchu, že se jej podařilo natočit) byla v Událostech věnována nadměrná míra pozornosti.

V souvislosti s Ruskem používal zejména redaktor Jakub Szántó ve svých ŽV razantnější výroky než ostatní jako např. „tu pravou tvář ruské agrese, ruské okupace“ (Jakub Szántó, 6.6., 12:54–15:36), ale i jinde v jeho ŽV (2.3., 11:10–13:44; 5.3., 9:57–12:14) – citace viz text v obecné části analýzy. Opět zdůrazňujeme, že se jedná jen o razantnější rétoriku, jak nazývat věci pravými jmény a že je v souladu s principy objektivit.

V Událostech vyskytuje například negativní výraz „invaze“ a je třeba dodat, že jej používají nejen Jakub Szántó, či Michal Kubal, ale i další redaktoři – např. Václav Černožský

(„jedenáctý den ruské invaze na Ukrajinu“, 6.3., 7:56–9:44) anebo David Borek („označil ruskou invazi na Ukrajinu za...“, 6.3., 18:47–20:59) i moderátoři („z Ukrajiny od začátku invaze...“, Jakub Železný, 11.3.; „Proti invazi se otevřeně postavila...“, Martin Řezníček, 3.3.).

Výše uvedené je dobré doplnit o to, že redaktoři používají – dle nás zcela oprávněně – analogie s postupem ruských vojsk v Sýrii, Čečensku, a dokonce i s nacistickým režimem v okupovaném Sovětském svazu: Srov. „někteří západní analytici tuto situaci připodobňují k tomu, co Rusko ve spojení s vládou Bašára Asada už dřív dělalo a v Sýrii...“ (Václav Černožorský, 8.3., 6:28–7:50). Dále srov. „Skutečně jde o do velké míry, tedy na některých místech alespoň, o totální válku, takovou válku, o jaký jim vyprávěli dědečkové a babičky, tak, jak ji zažili ve čtyřicátých letech“ (Jakub Szántó, 6.6., 12:54–15:36). Objevují se i ilustrativní analogie k tomu, aby si divák lépe představil počet migrantů prchajících před válkou („7,5 tisíce lidí, jenom pro srovnání a možná pro přiblížení té tragédie, katastrofy, která se odehrává 450 km od českých hranic, tak ještě jedna česká analogie. 7,5 tisíce lidí, zhruba tolik lidí žije v moravském Mikulově“, Michal Kubal, 2.3., 29:15–31:12).

Užívání zdrojů

Redaktoři se odkazují ve svých ŽV na různé zdroje, které jsou vždy relevantní a nevyvolávající žádné pochybnosti (OSN, BBC, IWS, EU, Ministerstvo obrany, Ben Hodges, bývalý velitel vojsk v Evropě; „podle starosty Kyjeva Vitalije Klička“ atp.). V některých případech jsou zdroje označovány obecněji („podle ukrajinských úřadů“, „podle místních úřadů“, „podle ukrajinské strany“, „podle humanitárních organizací“ a to i opakovaně v jediném ŽV (zde např. Václav Černožorský, 8.3., 6:28–7:50), což považujeme za akceptovatelné, byť někdy hraniční. Ale existují případy, kdy redaktoři používají zdroje mnohem vágněji („některé západní tajné služby“, „někteří západní analytici“, „další západní zdroje“, „Čím dál tím více analytiků“, „zaznívá od některých tajných služeb odhad, že...“). V takových případech doporučujeme exaktnější uvádění užívaných zdrojů. U map a fotografií někdy důkladně uváděné jsou (srov. např. obrázek, video a mapa v ŽV Lukáš Mathé, 19.3., 25:58–27:47 anebo zdroje v ŽV Michal Kubal, 20.3., 11:00–12:39), jindy ale nikoliv (srov. např. Michal Kubal, 29.3., 14:50–16:19, ale i jinde). Taktéž u jinak velmi ilustrativních záběrů během ŽV divák neví, o jaké město či města se jedná (např. Michal Kubal, 18.3., 3:32–5:00, ale i jinde). V souvislosti s uváděním míst jen ještě připomínka, že Buča je samostatné město za administrativní hranicí Kyjeva a v ŽV byla v první polovině měsíce března uváděna ve třech různých variantách („za Irpiní je další obec jménem Buča“, Václav Černožorský, 5.5.; „kousek od Irpině, ve městě Buča“, Václav

Černohorský, 8.3. „právě do zmiňovaného dalšího předměstí Kyjeva, a sice Bučí“, Václav Černohorský, 9.3.), ale jen Michalem Kubalem vždy správně jako město anebo bez afiliace.

III. MODERÁTOŘI A MODERÁTORKY

Moderátoři jsou nedílnou součástí zpravodajských pořadů. V pořadu Události se ve sledovaném období vystřídal u televizních obrazovek celkem pět moderátorů ve studiu – Marcela Augustová, Michal Kubal, Jana Peroutková, Martin Řezníček a Jakub Železný. Tento stabilní tým nejčastěji vystupoval ve dvojicích. Nejčastější moderátorské dvojice v měsíci březnu byli Marcela Augustová a Jakub Železný (6x), Marcela Augustová a Jana Peroutková (5), Martin Řezníček a Jakub Železný (5x). Dvakrát společně vystupovali Jana Peroutková a Martin Řezníček, Martin Řezníček a Marcela Augustová, Jana Peroutková a Jan Železný, Jana Peroutková a Michal Kubal. Jeden společný vstup měl Jan Železný s Michalem Kubalem. Celkem třikrát byl ve studiu Událostí pouze jeden moderátor – Jakub Železný, Jana Peroutková a Marcela Augustová. V absolutních číslech byli nejčastěji v roli moderátora ve studiu Marcela Augustová (15x) a Jakub Železný (15x) následováni Janou Peroutkovou (13x) a Martinem Řezníčkem (12x). Michal Kubal moderoval ze studia Události jen třikrát, poté v polovině března odjel do Kyjeva. V roli moderátorů ŽV vystupovali v několika pořadech Událostí i samotní redaktori ze zahraničí. Ve sledovaném měsíci to byli právě Michal Kubal (20x) a Martin Řezníček (3x) – viz tab. č. 4:

Tabulka č. 4: Moderátoři ve studiu pořadu Události (1.3.–31.3.2022)

3/22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
MA	✓	✓					✓	✓						✓	✓	✓
MK											✓	✓	✓			
JP		✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	
MŘ			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							
JŽ	✓			✓		✓			✓	✓	✓					✓
(MK)*		✓	✓	✓											✓	✓
(MŘ)*																
3/22	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Σ
MA	✓	✓					✓	✓		✓	✓	✓			✓	15
MK																3
JP		✓	✓						✓			✓	✓			13
MŘ					✓	✓							✓	✓	✓	12
JŽ	✓		✓	✓	✓		✓			✓	✓			✓		15
(MK)*	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	20
(MŘ)*							✓	✓	✓							3

* Nejedná se o moderátora ze studia, ale redaktora z terénu, který moderuje ŽV redaktora.

Moderátoři: MA – Marcela Augustová; MK – Michal Kubal; JP – Jana Peroutková; MŘ – Martin Řezníček; JŽ – Jakub Železný. V závorce moderující redaktori: MK – Michal Kubal; MŘ – Martin Řezníček.

Moderátoři jsou stejně jako redaktori lidé etablovaní v oboru s profesionálním vystupováním (jedno „rozbřečení se“ moderátorky Jany Peroutkové (12.3.) je zcela pochopitelné a lidské). Řada z moderátorů má také bohaté redaktorské zkušenosti. Zpravidla uvádějí redaktory při jejich prvním ŽV do pořadu Události daném dni. Pokud redaktori vstupují ve stejný den živě opakovaně, role moderátorů po prvním vstupu obvykle odpadá. Interakce mezi moderátorem a redaktorem v době ŽV probíhala ze strany moderátora v následujících variacích:

- 1) moderátor stručně položil otázku („Jaká bezpečnostní opatření jsi zaznamenal v ukrajinském vnitrozemí?“);
- 2) moderátor položil otázky dvě („prezident Joe Biden vystoupí v noci s poselstvím o stavu unie a očekává se, že přinejmenším část věnuje právě Ukrajině. Dají se čekat taky nějaká protiruská opatření?“);
- 3) moderátor jen předal slovo („Michalovi rádi předáváme slovo“);
- 4) moderátor poskytnul řadu informací a pak viz jedna z výše uvedených možností č. 1 až 3 (např. Jakub Železný 1.3.);
- 5) moderátor představoval dva redaktory zároveň a postupně moderoval jejich ŽV (např. Martin Řezníček vs. Martin Jonáš, Berlín a vs. Andreas Papadopoulos, Varšava, 30.3., 15:08–);
- 6) velmi zřídka položil moderátor v rámci jednoho ŽV redaktorovi ještě další otázku (např. Jana Peroutková 5.5. před vstupy Václava Černožského v časech 6:46– a 7:55–);
- 7) redaktor v terénu (Michal Kubal v Kyjevě denně od 17.3. do 31.3.; Martin Řezníček v Bruselu 24.3. a ve Varšavě 25.3. a 26.3.), který buď stručně položil dotaz jako moderátor anebo místy má vlastní ŽV, na jehož konci plynule přejde k roli moderátora (zpravidla Michal Kubal v Kyjevě).

Moderátoři byli ve svých vystupováních téměř vždy struční a výstižní. K nejčastějším variantám jejich interakce s redaktory před ŽV patří první tři ze sedmi zmiňovaných výše. Během analýzy jsme nezaznamenali problém z kategorie více ani středně závažných. Výjimečně se stalo, že při verzi č. 1 anebo č. 2 redaktor odpovídal dle zřejmě připraveného scénáře a na otázku či otázky vůbec nereagoval nebo zodpověděl otázku a volně pokračoval dalším směrem dle svého scénáře (naprostá většina ŽV byla bez dalších dotazů moderátora v rámci téhož vstupu). Předpokládáme, že běžný divák toto v záplavě informací a ilustračních

záběrů vůbec nezaznamenal. Jako nejschůdnější se nám přesto jevila varianta č. 3, kdy moderátor dal redaktorovi zcela volný prostor k vyjádření a jen ho představil. V případě varianty č. 4 je zde úskalí, že divák bude zahlcen množstvím různých informací už od moderátora a jeho naladění k redaktorovi může být náročné. I v těchto případech moderátoři téměř vždy postupovali nanejvýše citlivě a při delší řeči před ŽV informace divákovi citlivě „dávkovali“. Varianta č. 5 byla vizuálně sice efektní, zůstává však otázkou, zda bylo dobré nechat druhého redaktora dlouhou dobu Událostí čekat, neboť po ŽV prvního redaktora někdy následovaly ještě reportáže jeho týmu anebo jiných redaktorů. Naopak varianta č. 6, jak již zmiňováno v analýze, byla velmi zřídka využívána. Opakované dotazy moderátorů ze studia by přitom mohly vést k oživení vstupů redaktorů i celého pořadu Události. V případě varianty č. 7 nekomentujeme jinak než slovy chvály: redaktoři Michal Kubal a Martin Řezníček plynule a nenuceně přecházeli v terénu v rámci jiných ŽV z redaktorské role do pozice moderátora a naopak.

Přesto, že práce kameramanů je patrně nejvýraznější viditelnou složkou pořadu Událostí, jejich jména se během vysílání nikde neobjevují (samostatně nejsou ani na webu ČT, zde jen pod oddílem „Zpravodajství“ > „Kontakty na redaktory“ > „Zahraniční zpravodajové“ a ne vždy je jejich asociace k příslušnému redaktorovi v terénu aktualizována, ne všichni jsou zde uvedeni a skoro u žádného z nich není e-mail). Proto je dobře, když moderátoři před ŽV zpravidla představí i kameramana („No, a v ukrajinské metropoli také dnes sledoval válečné dění Michal Kubal s kameramanem Vojtěchem Hönigem. Vojtěchu, vidíme, Michale, slyšíme“, Jakub Železný, 19.3.; „A v ukrajinské metropoli také dnes sledovali válečné dění Michal Kubal a kameraman Vojtěch Hönig. Vojtěchovi děkujeme za obraz a Michalovi rádi předáváme slovo“, Jakub Železný, 21.3.). Jedná se o slušnost a připomenutí autorství opravdu profesionálních obrazových materiálů. Jen je škoda, že tomu tak není vždy (kameraman v Kyjevě Vojtěch Hönig není moderátory zmíněn ani jednou ve dnech 22.3.–27.3.).

Na ose pozitivní – neutrální – negativní jsme nezaznamenali žádnou odchylku od jazyka redaktorů – po obsahové stránce je jazyk moderátorů před ŽV redaktorů informativní a neutrální, přičemž jen zřídka jsme zaznamenali více negativní tón vůči Ruské invazi na Ukrajinu („v reakci na ruský útok“, Martin Řezníček, 9.3.2022; „a samozřejmě je tam patrná i přítomnost ruských okupačních vojsk?“ Jakub Železný, 1.3.; „Šojgu dnes prohlásil, a to takovým, řekl bych, způsobem, který připomínal staré časy, že ruské jednotky budou na Ukrajině působit až do splnění cílů“, tamtéž; „od začátku ruské agrese“, Jakub Železný, 10.3.; „od začátku ruské invaze“, Jana Peroutková, 14.3.). Nicméně, podotýkáme, že obtížnost

měřitelnosti tohoto indikátoru je determinována faktorem stručnosti moderátorů, kteří jen zřídka přinášejí informace v širším kontextu před ŽV redaktora.

Ze zdrojů uváděných moderátory jsme až na jedinou výjimku (23.3. uveden jen „starosta města“ [Kyjeva]) nenarazili na žádný problém.

IV. SHRnutí A DOPORUČENí

Obecné záležitosti

- **invaze RF na Ukrajinu pokryta nejen živými vstupy (ŽV), ale též reportážemi;**
- **ČT pokrývá solidně dění na Ukrajině vlastními silami** (první civilisté ve znovudobyté Irpini), ale zároveň tak, aby redaktori zbytečně neriskovali jen kvůli exkluzivním reportážím či záběrům (srov. AP v Mariupolu, CNN Prima News v Charkově); ŽV ČT z Ruska výrazně utlumeny patrně vzhledem k přísné legislativě (tzv. zákon o dezinformacích);
 - **minimálně první dva upoutávací headlines Událostí ze tří byly prakticky vždy o dění na Ukrajině** (zpravidla první o válce, druhý o imigraci);
 - Události v měsíci březnu v délce od 48:01 do 55:22 min (dle archivu ivysilani.cz) a **zpravodajské pokrytí o Ukrajině zcela dominantní** – vyjma 31.3. (student a mačeta v ČR) – **zaměření na Ukrajinu končilo vždy mezi 30. a 50. minutou** (nejdelší 1.3. v čase 48:23 min.);
 - **počet ŽV k tématu v pořadu kolísá mezi 2 (10.3., 12.3., 14.3.) až 11 (24.3.) denně, alespoň jeden ŽV z Ukrajiny byl každý den;** nejvíce ŽV v jednom dni z jedné země (6) bylo z Ukrajiny a Slovenska;
 - **identifikováno celkem 172 ŽV z Ukrajiny** (104), Polska (21), Slovenska (15), Belgie (13), ČR (6), Ruska (4), USA (4), Německa (2), Izraele (1), Británie (1) a Francie (1);
 - **vysoká frekvence ŽV ze Slovenska z počátku března 2022 referující o exodu obyvatel z Ukrajiny** bez ohledu na pokračující imigraci zcela skončila, nicméně o imigraci bylo v pořadu Události i nadále hojně referováno (ŽV z Polska a případně v reportážích);
 - **témata z Ukrajiny v ŽV:** dominantní je referování **o bojích v Kyjevě a blízkém okolí** i jiných městech (Mariupol); **o ruských jednotkách, o Ukrajině a Ukrajincích** (obyčejných lidech různého věku, pohlaví a sociálního postavení), **ukrajinském prezidentovi V. Zelenském; uprchlících a osudech obyčejných lidí** (různého věku, pohlaví a sociálního postavení) **a jednání o příměří; v době návštěvy P. Fialy v Kyjevě zevrubné referování o tomto;** též výborně pokrytí dalších události jako **Joe Biden v Polsku, neformální summit lídrů EU, mimořádný summit NATO a zasedání Evropské rady v Bruselu;**
 - **Ukrajina a neutralita – pozitivita – negativita:** z četných zmínek (k nejfrekventovanějším patří: „ukrajinské“, „Ukrajince“, „lidi“, „Kyjevě“, „metropole“ „ukrajinský prezident“, „na ukrajinské straně“ atp.) **žádná není negativní, většinou jsou neutrální, jen malá část je explicitně pozitivních, některé pasáže ŽV jsou s pozitivním podtextem s patriotistickým nádechem;**

• **Rusko a neutralita – pozitivita – negativita:** četné **zmínky** („ruské“, „ruských“ „ruský“ patří vůbec k absolutně nejfrekventovanějším výrazům) **jsou většinou v neutrálním a menšinově pak v negativním duchu** (ve spojitosti s invazí, agresí, bombardováním, útoky na civilisty atp.); **žádná ze zmínek o „ruském“ či „ruských“ atp. není pozitivní;**

• **vizuál:** jen **absolutní minimum ŽV je formou telefonátu bez videa; někdy jsou ŽV jen formou *stand-up*** (zejména kratší ŽV M. Kubala z Kyjeva), ale **mnohem častěji doprovázeny bohatými ilustrativními záběry kameramana** (uprchlíci – převažují ženy, děti, starci – zcela v souladu se statistikami OSN a úřadů registrující uprchlíky), **fotografiemi o lidských osudech, názornými mapami aktuálních bojů a headliny** (headliny výjimečně 2 i 3, ale často jen 1 a někdy není vhodný k tématu (většinou ano), **místy není žádný headline, i když by mohl být).**

Redaktoři a redaktorky

- **nejčastější ŽV s ilustrativními videi či obrázky;**
- **ŽV se pohybují nejčastěji mezi 0:30 min. a 2:00 min.,** kratší ŽV pod 0:30 min. v případě, že redaktoři jsou v rolích moderátorů či rozloučení; nejdelší ŽV: M. Kubal 4:47 (25.3.);
- **M. Kubal měl celkem 93 (!) ŽV následovaný V. Černoorským (16), M. Řezníčkem (13) a L. Dolanským (9);** ostatní redaktoři měli od 1 do 6 ŽV;
- **redaktoři většinou anoncují navazující reportáž** (i když není jejich vlastní – vhodné pro diváka) – výjimečně se stalo, že reportáž po ŽV vhodně nenavazuje;
- **někteří redaktoři (M. Kubal a M. Řezníček) se často vhodně „přepínají“ do role moderátorů;**
- **redaktoři uvádějí vhodné analogie jak k počtu migrujících** (velikosti města Mikulov, rovná se počtu obyvatel ČR atp.), **tak i k ruské agresi na Ukrajině** (druhá světová válka, útoky Ruska na Čečensko a Sýrii);
- **ŽV redaktorů o exodu Ukrajinců ze slovensko-ukrajinského pomezí** (klíčové pro vliv na ČR) **na začátku měsíce března,** pak přestane být pro ČT prioritou;
- **15. březen: velký zlom s příchodem M. Kubala do Kyjeva a zvýšení počtu reportáží i informovanosti z Kyjeva** (až do konce měsíce 3–6 ŽV denně, předtím V. Černoorský v Kyjevě – 1 ŽV denně);
- **M. Kubal v Kyjevě:** první ŽV informativní, pak další vstupy včetně komentování přehledných map bojů, komentování ilustrativních fotografií, na závěr často odlehčená tečka (Eurovize a zpěvačka Jamala, Ukrajinky ve válce atp.); **vysoká míra informativnosti a široké spektrum témat;** lidské osudy; neotřelost, ani dlouhé vstupy nenudí; pouze dvě přehlednutí za celý měsíc („od samého počátku sovětské invaze platí, nebo ruské invaze platí“ – opraveno, Volodymir Putin místo Zelenskyj);
- **M. Kubal:** vynikající v roli redaktora i plynulé přechody k moderování a zpět;
- **M. Kubal** při zaměření na Ukrajince místy podprahově proukrajinský /v duchu patriotismu/;
- **informování o Rusku: ŽV J. Szántó** explicitně a též opakovaně negativní v rámci téhož vstupu proti invazi RF;
- **V. Putin (hlavní aktér invaze) zmiňován výrazně méně než V. Zelenskyj;**
- **vizuál:** byť **dramatické záběry a fotografie,** tak **v souladu s etikou zobrazování válečných scén před 22.00 hod.**

Moderátoři a moderátorky

- **moderátoři Událostí v březnu 2022:** J. Železný, M. Augustová, J. Peroutková, M. Kubal, M. Řezníček; **nejvytíženějším moderátorem byl J. Železný;**
- **v roli moderátorů často redaktoři „z terénu“** (M. Kubal, M. Řezníček);
- **moderátoři: struční a výstižní** (jedno „rozbřečení se“ moderátorky J. Peroutkové během Událostí (12.3.) je zcela pochopitelné a lidské);
- **moderátoři někdy nevznáší na redaktora žádný dotaz, což umožňuje redaktorovi reagovat obsírněji; moderátoři často vnesou jeden dotaz, někdy parciální, ale redaktoři místy odpovídají šířeji** anebo – výjimečně – na ten dotaz **neodpovídají vůbec** a mluví o něčem jiném; **moderátor položí i dva dotazy najednou a redaktor strukturovaně odpoví** – také možnost; **někdy moderátor v první části vstupu velmi informativní a teprve pak přejde k otázce na redaktora** – bez závažných výhrad.

ZÁVĚR (NEJPODSTATNĚJŠÍ V NĚKOLIKA BODECH)

- **v březnu reportáže a ŽV v Události výrazně zaměřené na invazi RF na Ukrajinu;**
- **nejvíce ŽV z Ukrajiny, dále Polska, Slovenska a Bruselu;**
- **ŽV přizpůsobovány aktuálnosti** (situace na hranici v době vrcholu utečenecké vlny, Irpiň);
- **celkem 172 ŽV redaktorů z 11 zemí, výrazně nejvíce od M. Kubala;**
- **moderátoři: „nejnasazovanější“ J. Železný; v roli moderátorů při ŽV též část redaktorů;**
- **ŽV nutno hodnotit v kontextu reportáží a celých Událostí ale ve výrazné míře zcela v souladu s principy kladenými na kvalitní zpravodajství i na principy vyváženosti, nestrannosti a objektivitu.**

Kladné stránky:	Stinné stránky* a náměty k zamyšlení:
<ul style="list-style-type: none"> • vyváženost ČT mezi rizikem redaktorů a důrazem na informovanost; • enormní časový prostor věnovaný invazi RF v pořadu Události (a headlinech pořadu) zcela adekvátní; • vyšší počet ŽV z Ukrajiny (válka, P. Fiala); Slovenska (exodus), Polsko (imigrace, Biden, NATO) a Brusel (role EU, NATO) zcela logický; • vysoká míra informovanosti a využití široké plejády témat v ŽV; • referování o Ukrajině neutrální či pozitivní a o Rusku neutrální či negativní v souladu s nároky na vyváženost a nestrannost; • absence rusofobie (redaktor, moderátor); • vizuál: ilustrativní záběry, názorné mapy, headliny i fotografie; • vynikající redaktor M. Kubal; • vhodně navazují reportáže po ŽV; • po stagnaci až deeskalaci exodu na slov. –ukr. pomezí efektivní zaměření jinam; • vhodné uvádění analogií redaktory; • téměř absence „přeřeků“; • moderátoři: struční a výstižní; • absence klišé typu „prská ve švech“ a užívání kultivované češtiny. 	<ul style="list-style-type: none"> • překvapivě malý je počet ŽV z Ruska, přičemž 3 ze 4 jsou v prvních třech sledovaných dnech; totéž platí o málo využívaném Německu, ze kterého byly ŽV naopak až v posledních dvou dnech března (nicméně K. Rožánek (RUS) a M. Jonáš (GER) měli reportáže); • uvádění zdrojů (většinou v pořádku) místy uváděny jen velmi obecně, někdy patrně zcela chybí (např. u obrázků); • reportáž plynule nenavazuje po ŽV (děje se výjimečně); • Buča a 3 verze v ŽV: jedná se o obec, město nebo předměstí Kyjeva?; • vizuál: v některých případech neuvedeno místo, odkud se redaktoři hlásí k ŽV; • vizuál: výjimečně chybí červená ikonka „živě“; • headliny: jen zřídka využíváno více headlinů v rámci jednoho ŽV při přechodu na jiná témata; v některých případech delších ŽV se headline objevil pozdě či vůbec, i když by mohl; • moderátoři využívají jen zřídka opakované dotazování na redaktory; • ne vždy před ŽV redaktora zmíní moderátor kameramana (autorství záběrů); • možnost využívat též zpravodaje v Číně, Turecku pro přímé vstupy; citelná absence stálého zpravodaje ve Francii.
<p>Doporučení: viz sekce výše stinné stránky a náměty k zamyšlení.</p>	

* Žádný ze zkoumaných bodů dle naší analýzy nepatří do kategorie závažných pochybení.

PŘÍLOHA

Tabulka č. 5: Živé vstupy – podrobný přehled

č.	red.	místo živého vstupu	stopáž	od do	headline (<i>hlavní téma</i>) živého vstupu	
1.3. 5 živých vstupů – UA (1), SK (1), RUS (1), B (1), USA (1)						
1.	VČ	UA	Lvov – Kyjev	1:14	7:56–9:10	<i>cesta ze Lvova do Kyjeva</i>
2.	KR	RUS	Moskva	1:51	11:34–13:25	Zprávy ruských médií
3.	DM	USA	Washington	1:09	20:24–21:33	Joe Biden o situaci na Ukrajině
4.	LD	B	Brusel	1:28	26:48–28:16	Evropský postoj k přijetí Ukrajiny do EU
5.	PO	SK	Vyšné Nem.	1:21	36:31–37:52	Příliv uprchlíků na Slovensko
2.3. 10 živých vstupů – UA (2), RUS (1), B (1), SK (6)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:27	7:38–9:05	Ruský konvoj před Kyjevem
2.	JS	UA	Lvov	2:34	11:10–13:44	Opatření ve Lvově
3.	LD	B	Brusel	1:07	20:48–21:55	Sankce vůči Rusku
4.	KR	RUS	Moskva	1:29	22:05–23:34	Sankce vůči Rusku
5.	MK	SK	Vyšné Nem.	1:57	29:15–31:12	Uprchlická vlna z Ukrajiny
6.	MK	SK	Vyšné Nem.	1:14	33:15–34:29	<i>Uprchlická vlna z Ukrajiny</i>
7.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:15	35:42–35:57	<i>pomoc Čechů Ukrajincům</i>
8.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:37	37:58–38:35	<i>sbírka Čechů Ukrajincům</i>
9.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:18	38:50–39:08	<i>dobrovolníci na vlastní pěst</i>
10.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:35	40:50–41:25	<i>shrnutí, rozloučení</i>
3.3. 10 živých vstupů – UA (2), RUS (1), SK (6), B (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	2:16	7:02–9:18	Druhé kolo jednání o příměří
2.	KR	RUS	Moskva	1:34	16:06–17:40	Svoboda médií v Rusku
3.	MK	SK	Vyšné Nem.	1:56	24:59–26:55	Cesta uprchlíků do bezpečí
4.	JS	UA	Lvov	1:08	26:57–28:05	Odliv obyvatel z okupovaného státu
5.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:43	30:55–31:38	<i>exodus uprchlíků na Slovensko</i>
6.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:28	33:39–34:07	<i>EU: dočasná ochrana běžencům</i>
7.	LD	B	Brusel	1:01	34:10–35:11	Mimořádná ochrana běženců z okupované Ukrajiny
8.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:16	35:12–35:28	Sounáležitost s uprchlíky z Ukrajiny
9.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:31	37:07–37:38	Zdravotní péče o ukrajinské běžence
10.	MK	SK	Vyšné Nem.	0:40	39:34–40:14	<i>exodus z Ukrajiny na Slovensko</i>
4.3. 5 živých vstupů – UA (2), PL (1), B (1), CZ (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:14	12:35–13:49	Ruský konvoj před Kyjevem

2.	JS	UA	Vinnycja	2:04	17:02–19:06	Odchod Ukrajinců z jihu země
3.	LD	B	Brusel	1:04	22:50–23:54	Reakce členských států NATO
4.	BM	PL	Přemyšl	1:27	30:17–31:44	Přechod přes polské pomezí
5.	OP	CZ	Praha	0:57	40:13–41:10	Prezident Ukrajiny děkuje i lidem z Česka
5.3. 4 živé vstupy – UA (2), PL (1), USA (1)						
1.	VČ VČ	UA UA	Kyjev Kyjev	1:00 1:51	6:46–7:46 7:55–9:46	Boje před Kyjevem
2.	JS	UA	Vinnycja	2:17	9:57–12:14	Koridory pro humanitární pomoc
3.	DM	USA	Washington	1:01	17:37–18:38	NATO posiluje východní křídlo
4.	RS	PL	Přemyšl	1:20	25:32–26:52	Situace na hranicích
6.3. 3 živé vstupy – UA (2), ISR (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:48	7:56–9:44	Boje u Kyjeva
2.	JS	UA	Lvov	2:42	12:54–15:36	Útěk lidí před válkou
3.	DB	ISR	Tel Aviv	2:12	18:47–20:59	Snaha o diplomatické řešení války
7.3. 4 živé vstupy – UA (2), PL (1), CZ (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:30	8:30–10:00	Snahy o dojednání klidu zbraní
2.	JS	UA	Lvov	1:54	12:58–14:52	Uprchlíci na západě Ukrajiny
3.	RS	PL	Přemyšl	1:25	18:04–19:29	Statisíce lidí prchají před válkou na západ
4.	ZS	CZ	Praha	0:45	20:55–21:40	Pražské centrum nápor uprchlíků nezvládá
8.3. 3 živé vstupy – UA (1), UK (2), PL (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:22	6:28–7:50	Nefunkční humanitární koridory
2.	BV BV	UK UK	Londýn Londýn	0:26 1:16	26:54–27:20 28:00–29:16	Jednání premiérů zemí VR s Johnsonem
3.	RS	PL	Přemyšl	1:44	31:49–33:33	Přes dva miliony uprchlíků z Ukrajiny
9.3. 3 živé vstupy – UA (1), SK (1), CZ (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:31	8:25–9:56	Evakuace civilistů z Kyjeva a okolí
2.	HD	CZ	Ostrava	1:07	22:41–23:48	Centrum pro uprchlíky v Ostravě
3.	PO PO	SK SK	Vyšné Nem. Vyšné Nem.	0:34 0:34	37:23–37:57 40:49–41:23	Uprchlíká vlna na Slovensku
10.3. 3 živé vstupy – UA (1), PL (1), F (1)						

1.	VČ	UA	Kyjev	1:28	8:17–9:45	Evakuace civilistů z Kyjeva
2.	JŠ	F	Versailles	1:25	16:36–18:01	Neformální summit lídrů EU ve Francii
3.	AP	PL	Hrebenné	1:55	25:25–27:20	Téměř 1,5 milionu lidí prchlo do Polska
11.3. 4 živé vstupy – UA (1), SK (1), USA (1), CZ (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:19	6:38–7:57	Boje v okolí Kyjeva
2.	DM DM	USA USA	Washington Washington	0:55 0:51	18:15–19:10 19:37–20:28	Jednání Rady bezpečnosti OSN Jednání Rady bezpečnosti OSN
3.	PO	SK	Vyšné Nem.	1:09	32:16–33:25	Situace na slovensko-ukrajinské hranici
4.	KK	CZ	Praha	1:31	41:11–42:42	Nouzové ubytování ve školních tělocvičnách
12.3. 2 živé vstupy – UA (1), CZ (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	2:10	7:27–9:37	Boje v okolí Kyjeva zesilují
2.	KJ	CZ	Mikulov	1:02	22:55–23:57	Ubytování pro uprchlíky na jižní Moravě
13.3. 3 živé vstupy – UA (1), PL (1), CZ (1)						
1.	AP	PL	Jaroslav	1:35	6:55–8:30	Situace na hranicích Polska a Ukrajiny
2.	KarJ	CZ	Praha	0:58	15:57–16:55	Hlavní téma jednání vlády s hejtmany
3.	VČ	UA	Kyjev	1:30	27:05–28:35	Posun v jednáních mezi Ruskem a Ukrajinou
14.3. 2 živé vstupy – UA (1), PL (1)						
1.	VČ	UA	Kyjev	1:15	11:36–12:51	Jednání nepřátelených zemí o příměří
2.	AP	PL	Lublin	2:00	21:36–23:36	Polsko pod náporem běženců
15.3. 6 živých vstupů – UA (6)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:21	3:57–5:18	Opatření v ostřelovaném Kyjevě
2.	MK	UA	Kyjev	0:32	8:29–9:01	Premiéři v Kyjevě
3.	MK	UA	Kyjev	1:31	12:04–13:35	Premiéři v Kyjevě
4.	MK	UA	Kyjev	1:15	16:01–17:16	Premiéři v Kyjevě
5.	MK	UA	Kyjev	0:23	19:17–19:40	Boj o klíčové přístavní město
6.	MK	UA	Kyjev	0:23	21:30–21:53	<i>shrnutí, rozloučení</i>
16.3. 8 živých vstupů – UA (7), B (1)						

1.	MK	UA	Kyjev	1:48	3:00–4:48	21. den války na Ukrajině
2.	MK	UA	Kyjev	0:21	7:41–8:02	Schůzka politiků v ostřelované metropoli
3.	VČ	UA	Kyjev	1:04	8:03–9:07	Schůzka politiků v ostřelované metropoli
4.	MK	UA	Kyjev	0:53	11:04–11:57	Zkáza přístavního města Mariupol
5.	MK	UA	Kyjev	1:10	13:45–14:55	Ruské obléhání Kyjeva
6.	MK	UA	Kyjev	1:41	17:31–19:12	Mezinárodní soudní dvůr nařídil konec války
7.	MK	UA	Kyjev	0:34	21:04–21:38	<i>shrnutí, rozloučení</i>
8.	LD	B	Brusel	0:40	24:56–25:36	Posilování pozic NATO v Evropě
17.3. 6 živých vstupů – UA (6)						
1.	MK	UA	Kyjev	2:14	3:48–6:02	Ruské bombardování Ukrajiny Prezident Zelenskyj mezi Ukrajinci
2.	MK	UA	Kyjev	0:41	8:42–9:23	<i>o Mariupolu</i>
3.	MK	UA	Kyjev	0:18 0:20 0:20 0:05	11:12–11:30 12:36–12:56 13:58–14:18 15:16–15:21	<i>moderátor, viz níže</i> Česká pomoc okupované Ukrajině
4.	MK	UA	Kyjev	1:15	15:30–16:45	<i>válka očima fotografů</i>
5.	VČ	UA	Kyjev	1:38	16:45–18:23	Obrana ukrajinské metropole
6.	MK	UA	Kyjev	0:15	21:00–21:15	<i>shrnutí, rozloučení</i>
18.3. 6 živých vstupů – UA (5), PL (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:28	3:32–5:00	Ostřelování ukrajinských měst
2.	MK	UA	Kyjev	1:09	7:44–8:53	Civilní oběti v Kyjevě
3.	MK	UA	Kyjev	1:20	12:02–13:22	Nenápadné malé drony Switchblade
4.	MK	UA	Kyjev	0:18	14:42–15:00	Příběh ukrajinské vítězky Eurovize Jamaly
5.	MK	UA	Kyjev	0:25	16:54–17:19	<i>migrace z Ukrajiny</i>
6.	LM	PL	Přemyšl	1:44	25:35–27:19	Přes dva miliony uprchlíků v Polsku
19.3. 5 živých vstupů – UA (4), PL (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:46	3:31–5:17	Boje na Ukrajině
2.	MK	UA	Kyjev	1:48	7:56–9:44	Obrana Kyjeva před ruskými útoky
3.	MK	UA	Kyjev	0:22	13:11–13:33	Život v bezpečí kyjevského metra
4.	MK	UA	Kyjev	0:45	15:20–16:05	<i>Ukrajina se brání</i>
5.	LM	PL	Jaroslav	1:49	25:58–27:47	Návrh úplného zákazu obchodování s Ruskem
20.3. 4 živé vstupy – UA (4)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:48	3:01–4:49	Boje v ulicích měst

2.	MK	UA	Kyjev	1:14	7:19–8:33	Ruské útoky na Ukrajině Ruské obléhání Kyjeva
3.	MK	UA	Kyjev	1:39	11:00–12:39	<i>válka očima fotografiů</i>
4.	MK	UA	Kyjev	0:28	14:52–15:20	<i>shrnutí, rozloučení</i>
21.3. 7 živých vstupů – UA (6), B (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:54	2:55–4:49	<i>bombardování Kyjeva, Mariupol, Zelenskyj</i>
2.	MK	UA	Kyjev	0:29	6:15–6:44	<i>napětí na Ukrajině a v Mariupolu</i>
3.	MK	UA	Kyjev	1:00	9:35–10:35	Příprava obránců Kyjeva na ruský útok
4.	MK	UA	Kyjev	1:11	13:29–14:40	Zelenskyj k návštěvě Fialy v Kyjevě
5.	MK	UA	Kyjev	1:13	15:49–17:02	Ruské útoky na Ukrajině
6.	MK	UA	Kyjev	0:47	18:52–19:39	Rozhovor s V. Zelenským – 20:15 na ČT24
7.	LD LD	B B	Brusel Brusel	0:59 0:38	21:05–22:04 22:28–23:06	EU jedná o dalších sankcích proti Rusku / EU jedná o dalších ...
22.3. 6 živých vstupů – UA (6)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:47	2:45–4:32	<i>ostřelování Kyjeva</i>
2.	MK	UA	Kyjev	1:05	7:28–8:33	Ruské útoky na Ukrajině
3.	MK	UA	Kyjev	0:52	10:13–11:05	Známé ukrajinské osobnosti na frontě
4.	MK	UA	Kyjev	1:24	14:40–16:04	Řešení rusko-ukrajinského konfliktu
5.	MK	UA	Kyjev	0:32	19:00–19:32	Diplomatické jednání k ukončení bojů
6.	MK	UA	Kyjev	0:26	20:16–20:42	<i>zákaz vycházení v Kyjevě</i>
23.3. 5 živých vstupů – UA (4), PL (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	2:02	5:03–7:05	28. den ruské invaze na Ukrajinu
2.	MK	UA	Kyjev	1:43	12:09–13:52	Chystají se summity NATO, EU a G7
3.	MK	UA	Kyjev	0:54	15:46–16:40	<i>Joe Biden míří do Polska</i>
4.	AP	PL	Varšava	1:58	16:41–18:39	<i>vyhoštění ruských diplomatů</i>
5.	MK	UA	Kyjev	0:05	19:15–19:20	<i>Čubajs opouští RF, rozloučení</i>
24.3. 11 živých vstupů – UA (5), RUS (1), B (5)						
1.	MK	UA	Kyjev	0:57	2:35–3:32	Mimořádný summit NATO
2.	MŘ	B	Brusel	1:14	3:36–4:50	Mimořádný summit NATO
3.	MŘ	B	Brusel	0:40	7:17–7:57	<i>posilování východního křídla NATO</i>
4.	MŘ	B	Brusel	0:36	9:32–10:08	<i>lídři EU jednají s Joem Bidenem</i>
5.	LD	B	Brusel	0:57	10:10–11:07	Lídři EU jednají na summitu o ruské agresi
6.	MŘ	B	Brusel	0:16	11:30–11:46	<i>moderátor – viz řádek níže</i>
7.	MK	UA	Kyjev	1:40	11:47–13:27	Měsíc od začátku ruské agrese proti Ukrajině
8.	MK	UA	Kyjev	1:19	16:17–17:36	<i>hodnocení měsíc od invaze</i>

9.	MK	UA	Kyjev	0:46	20:39–21:25	Rozsah škod po měsíci bojů
10.	MK	UA	Kyjev	0:29	23:17–23:46	Měsíc na útěku před válkou
11.	KR	RUS	Moskva	1:29	32:16–33:45	Dopady sankcí na život v Rusku
25.3. 9 živých vstupů UA (3), PL (5), B (1)						
1.	MŘ	PL	Varšava	0:38	13:07–13:45	Závěry summitu EU
2.	MŘ	PL	Varšava	0:08	16:25–16:33	<i>moderátor – viz řádek níže</i>
3.	LD	B	Brusel	1:30	16:36–18:06	Snížení energetické závislosti EU na Rusku
4.	MŘ	PL	Varšava	0:25	19:34–19:59	Zelenskyj zkritizoval postoj Maďarska
5.	MŘ	PL	Varšava	0:33	21:58–22:31	Prezident Biden na návštěvě Polska
6.	MŘ	PL	Varšava	0:20	24:20–24:42	<i>o projevu Bidena v Polsku</i>
7.	MK	UA	Kyjev	4:47	25:07–29:54	Třicet dní od invaze – Rusko mění strategii
8.	MK	UA	Kyjev	0:28	30:06–30:34	<i>válka očima fotografů</i>
9.	MK	UA	Kyjev	0:18	30:39–30:57	<i>shrnutí, rozloučení</i>
26.3. 10 živých vstupů – UA (5), PL (5)						
1.	MK	UA	Kyjev	2:50	5:46–8:36	Ostřelování Kyjeva a práce hasičů Boje na Ukrajině: výbuchy u Lvova, obrana Kyjeva Ostřelování Kyjeva a práce hasičů
2.	MK	UA	Kyjev	1:12	11:23–12:35	Ruské útoky na Ukrajině
3.	MK	UA	Kyjev	0:46	14:16–15:02	Rusové ztrácejí vysoce postavené velitele
4.	MK	UA	Kyjev	0:47	15:14–16:01	Svědectví lidí prchajících z Mariupolu
5.	MK	UA	Kyjev	0:39	17:20–17:59	<i>moderátor, téma viz řádek níže</i>
6.	MŘ	PL	Varšava	1:47	18:02–19:49	Projev prezidenta Bidena ve Varšavě
7.	MŘ	PL	Varšava	1:07	20:13–21:20	Biden se ve Varšavě setkal s uprchlíky
8.	MŘ	PL	Varšava	0:45	23:35–24:20	<i>moderátor, téma viz řádek níže</i>
9.	AP	PL	Varšava	1:25	24:20–25:45	Biden jednal s polským prezidentem Dudou
10.	MŘ	PL	Varšava	0:19	26:02–26:21	<i>shrnutí, rozloučení</i>
27.3. 5 živých vstupů – UA (4), USA (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	2:16	2:40–4:56	Boje v okolí Kyjeva a ukrajinské protiútoky
2.	MK	UA	Kyjev	1:39	7:49–9:28	Rodina rozdělená válkou
3.	MK	UA	Kyjev	1:32	13:00–14:32	Ruské útoky na Ukrajině
4.	MK	UA	Kyjev	0:49	16:15–17:04	<i>shrnutí, rozloučení</i>
5.	DM	USA	Washington	1:00	18:05–19:05	Reakce na Bidenův projev ve Varšavě
28.3. 5 živých vstupů – UA (4), B (1)						

1.	MK	UA	Kyjev	2:46	2:39–5:25	Boje na Ukrajině Okolnosti mírových jednání
2.	MK	UA	Kyjev	1:37	8:16–9:53	Ruské útoky na Ukrajině Ruské obléhání Kyjeva Jak mění moderní technologie válku
3.	MK	UA	Kyjev	1:36	12:19–13:55	Zajatí a zranění Rusové
4.	MK	UA	Kyjev	0:28	15:44–16:12	<i>O exodu obyvatel, rozloučení</i>
5.	LD	B	Brusel	1:14	17:02–18:16	Koordinace zemí EU během přijímání uprchlíků
29.3. 5 živých vstupů – UA (5)						
1.	MK	UA	Kyjev	1:26	2:42–4:08	Mírové rozhovory mezi Ruskem a Ukrajinou
2.	MK	UA	Kyjev	2:10	6:59–9:09	Boje na Ukrajině
3.	MK	UA	Kyjev	0:41	12:18–12:59	Obavy z otravy vyjednávačů
4.	MK	UA	Kyjev	1:29	14:50–16:19	<i>válka očima fotografií</i>
5.	MK	UA	Kyjev	0:45	18:11–18:56	<i>shrnutí, rozloučení</i>
30.3. 6 živých vstupů – UA (4), PL (1), GER (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	0:45	2:18–4:06	34. den bojů na Ukrajině
2.	MK	UA	Kyjev	1:39	6:43–8:22	Boje na Ukrajině Ruská armáda na východě Ukrajiny Snahy o návrat všední činnosti
3.	MK	UA	Kyjev	1:44	10:37–12:21	Symbol ruské devastace Ukrajiny
4.	MK	UA	Kyjev	0:32	14:12–14:44	<i>shrnutí, rozloučení</i>
5.	MJ	GER	Berlín	1:10	15:20–16:30	Dodávky surovin z Ruska
6.	AP	PL	Varšava	1:58	16:40–18:38	Dodávky surovin z Ruska
31.3. 7 živých vstupů – UA (6), GER (1)						
1.	MK	UA	Kyjev	2:42	2:54–5:36	Ostřelování měst na Ukrajině
2.	MK	UA	Kyjev	0:32	8:30–9:02	Ukrajinské bojovnice brání svou zemi
3.	MK	UA	Kyjev	0:15	12:02–12:17	<i>moderátor, téma viz řádek níže</i>
4.	DB	UA	Kyjev	1:33	12:19–13:52	Cesta do Kyjeva
5.	MK	UA	Kyjev	1:21	13:56–15:17	Morálka ruských vojáků
6.	MK	UA	Kyjev	0:43	17:50–18:33	<i>o mírových rozhovorech</i>
7.	MJ	GER	Berlín	2:03	28:00–30:03	Spor o platby ohrožuje dodávky plynu

Redaktoři: DB – David Borek, VČ – Václav Černohorský, HD – Helena Dohnalová, LD – Lukáš Dolanský, KarJ – Karolína Jelínková, KJ – Klára Ješinová, MJ – Martin Jonáš, KK – Kristina Kolovrátková, MK – Michal Kubal, LM – Lukáš Mathé, BM – Barbora Maxová, DM – David Miřejovský, PO – Petr Obrovský, AP – Andreas Papadopoulos, OP – Ondřej Pražák, KR – Karel Rožánek, MŘ – Martin Řezníček, RS – Richard Samko, JS – Jakub Szántó, ZS – Zuzana Smiešková, JŠ – Jan Šmíd, BV – Bohumil Vostál.

Události z ruské invaze na Ukrajinu

Ukrajina	Rusko
<p>Komunikace ukrajinské strany s novináři je decentralizovaná. Hodně prostoru dostává například poradce prezidenta Volodymyra Zelenského Oleksij Arestovyč. Informací je tak výrazně více a jsou výrazně rozmanitější než z ruské strany. Nepoměrně jednodušší je také pohyb novinářů.</p> <p>Po celou dobu jsou reportovány útoky ruských raket na celé území Ukrajiny. Zprávy zdůrazňují především civilní oběti. Zprávy o ukrajinských ztrátách se prakticky (ve sledovaném období) neobjevují.</p>	<p>Centralizovaná komunikace prostřednictvím ministerstva obrany. Tlumočení jiných informací, které se liší od oficiální verze, je trestné. Pouze na počátku války nebyl systém ještě zcela uzavřený, ale s postupující legislativou (zákon o fejcích) se disentaní hlasy umlčely. Mělo to reálný dopad i na práci redaktorů. Část respondentů se s nimi nechtěla bavit ze strachu, část přímo z důvodu, že jsou z České republiky. Přístup na Ruskem okupovaná území (včetně Donbasu) je pro zahraniční novináře extrémně omezený.</p> <p>Ruská strana používá rétoriku o „neonacistech“, kteří obsadili Ukrajinu (bez vysvětlení či definice pojmu „neonacisté“), pro zahraniční dobrovolníky označení „žoldnéři“. V ruském podání se jedná o “vysoce přesné” rakety, které útočí výhradně na vojenské cíle. Veškeré zásahy civilních objektů jsou popisovány jako provokace ze strany Kyjeva.</p>

1.-6.3.2022	
9. týden	
<p>boje u Kyjeva (po celý březen), Charkova, jih Ukrajiny (Mykolajiv)</p> <p>2.3. obsazení Chersonu, protesty obyvatel</p> <p>od 2.3. obklíčování Mariupolu humanitární katastrofa</p>	<p>protiválečné protesty se konají po celém Rusku</p> <p>od počátku zpravodajství možné pouze na základě informací z Ministerstva obrany.</p> <p>1.3. Roskomnadzor zablokoval vysílání TV Dožd' (internetové) a Echa Moskvy – důvodem informování o válce jako o válce.</p> <p>3.3. uzavření radia Echo Moskvy</p>

	<p>4. 3. Federálním zákonem č. 32 o změnách v trestním zákoníku byla zavedena trestní zodpovědnost za šíření “vědomě nepravdivých informací o užití armády RF mimo území Ruska”. Tresty sahají od peněžitých až po vězení. Užívána je hlavně část o diskreditaci armády. Vliv na zahraniční novináře není zřejmý.</p>
--	---

7.-13.3.2022	
<i>10. týden</i>	
<p>pokračování tématu humanitární katastrofy v Mariupolu</p> <p>přibližně vrchol uprchlické vlny (soudě podle pražského centra pro uprchlíky). V následujících dnech mírný pokles a stagnace.</p> <p>humanitární koridory (včetně ruského návrhu na koridory do Ruska)</p> <p>9.3. bombardování porodnice a nemocnice v Mariupolu</p> <p>10. 3. schůzka Lavrov-Kuleba v Turecku</p>	<p>protiválečné protesty – postupný pokles v důsledku represí</p> <p>zásah proti 5. službě FSB (gen. Beseda) zodpovědné za sběr informací o Ukrajině</p> <p>Rusko odešlo z Rady Evropy (předtím, než bylo vyloučeno).</p> <p>Omezení Centrální banky Ruska vůči obchodům s dolary a eury.</p> <p>Příprava zákonů umožňujících nacionalizaci majetku firem odcházejících z Ruska</p>

14.-20.3.2022	
<i>11. týden</i>	
<p>15. 3. Petr Fiala spolu se slovinským a polským premiérem na návštěvě Kyjeva</p> <p>16.3. Bombardováno mariupolské divadlo</p> <p>bitva o Mykolajiv</p> <p>Pozastavena činnost některých opozičních stran (Opoziční platforma – Za život, Strana Šarija, Opoziční blok)</p>	<p>15. března Rusko deklarovalo plnou kontrolu nad Chersonskou oblastí</p> <p>Sankce proti Joe Bidenovi (zákaz vstupu do Ruska)</p> <p>Mezinárodní soud OSN požadoval ukončení ruské invaze na Ukrajinu</p> <p>Oslavy „znovupřipojení Krymu“ v Lužnikách</p>

21.-27.3.2022	
<i>12. týden</i>	
<p>Ukrajinská armáda vytlačuje ruskou z okolí Kyjeva, ruské přesouvání k jiným cílům</p> <p>Boje v Irpini, kolem Charkova</p>	<p>generálmajor Igor Konašenkov, mluvčí MO, oznámil plnou kontrolu nad městem Izjum</p> <p>Meta (Facebook, WhatsApp, Instagram) prohlášena za extremistickou organizaci</p> <p>22.3. Dmitrij Peskov mluvil o možnosti užití jaderných zbraní v případě napadení Ruska</p> <p>Zákon o trestní zodpovědnosti za informace o působení ruských státních orgánů za hranicemi země mimo oficiální pozici</p> <p>Podle ruského ministerstva obrany přišlo Rusko o 1351 vojáků, zatímco Ukrajina o 14 tisíc. Jedná se o údaj (zvláště u ruských ztrát) zcela v rozporu s realitou.</p>

28.-31.3.2022	
<i>13. týden</i>	
<p>oslabování tlaku vůči Kyjevu a Černihivu – přesun bojů na Donbas</p> <p>29.3. další mírové rozhovory v Istanbulu</p>	<p>28. 3. dočasné přerušování práce listu Novaja Gazeta</p> <p>Ukončení mise OBSE</p> <p>Putin odmítl mírové rozhovory se Zelenským</p>

BIBLIOGRAFIE

IVYSILANI.CZ. Česká televize. Archiv pořadu Události. (1.3.2022–31.3.2022):

- 1.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100301/>
- 2.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000110302/>
- 3.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000110303/>
- 4.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100304/>
- 5.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000110305/>
- 6.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100306/>
- 7.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100307/>
- 8.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100308/>
- 9.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100309/>
- 10.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100310/>
- 11.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100311/>
- 12.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100312/>
- 13.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100313/>
- 14.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100314/>
15. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100315/>
16. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100316/>
17. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100317/>
18. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100318/>
19. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100319/>
20. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100320/>
21. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000110321/>
22. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100322/>
23. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100323/>
24. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100324/>
25. 3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100325/>
- online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100326/>
- 27.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100327/>

28.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100328/>

29.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100329/>

30.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100330/>

31.3. online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/222411000100331/>

IT NEWTON pořad Události – textové přepisy moderátorů a redaktorů (1.3.2022–31.3.2022).

Zákonné a další normy

BBC (2022) BBC Editorial Guidelines, <https://www.bbc.com/editorialguidelines/guidelines/>

ETICKÝ KODEX ASOCIACE TELEVIZNÍCH ORGANIZACÍ (ATO) (2009). Etický kodex redaktorů zpravodajských, politicko-publicistických a ostatních publicistických pořadů. Dostupné online: <http://www.ato.cz/pravni-agenda/samoregulace/eticky-kodex-zpravodajstvi-a-publicistiky>

CHARTA OSN, Statut mezinárodního soudního dvora, <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

KODEX ČT z roku 2003 <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

ZÁKON Č. 231/2001 Sb. *Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů*, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-231>

ZÁKON O ČESKÉ TELEVIZI (č. 483/1991), dostupné online: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

Literatura a další zdroje

CESKATELEVIZE.CZ: Česká televize: Události. Dostupné online: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/>.

COLLINS DICTIONARY (2022). Dostupné online: <https://www.collinsdictionary.com/>

FAZ (2022): ARD und ZDF nehmen Berichterstattung aus Moskau wieder auf, 11. března, online: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/medien/ard-und-zdf-senden-wieder-aus-moskau-keine-berichte-zu-ukraine-lage-17869741.html>.

HALADA, Jan; OSVALDOVÁ, Barbora (eds) (2017), *Slovník žurnalistiky*, Karlova Univerzita v Praze, Karolinum Press.

MANDELBAUM, Michael (1982), The Television War. *Deadalus*, Fall, Vol. 111, No. 4, Print Culture and Video Culture, Fall 1982, pp. 157-169.

MERRIAM WEBSTER (2022). Dostupné online: <https://www.merriam-webster.com/>

- ROSŮLEK Přemysl (2008): Reflexe spravedlivé války: In: Strnadová, Lenka; Rosůlek, Přemysl a kol. *Politická filozofie: významné osobnosti a témata*. Plzeň: Aleš Čeněk.
- ROŽÁNEK, Karel (2022) „Jsmo dva světy, které se nechápou“. Podle zpravodaje Rožánka je Rusko z války šťastné, 23.7. Interview 24, <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/rusko-ukrajinsky-konflikt/3517366-jsme-dva-svety-ktere-se-nechapou-podle-zpravodaje-rozanka>.
- ŠMELCOVÁ, Leona (2022): Zahraniční zpravodajka Českého rozhlasu: V Moskvě jsi buď lovec, nebo kořist, (rozhovor), *Vlasta.cz*, 19. dubna
- TANDOC Jr., EDSON C.; Lim, ZHENG Wei; LING, Riachard (2017): Defining “Fake News” A typology of scholarly definitions. *Digital Journalism*.6:2, 137-153.
- TAYLOR, Philip M. (2003) *Munitions of the mind. A history of propaganda from the ancient world to the present day*. Manchester University Press. Manchester.